

affärskompetens.
företagarna

RAMBOLL

Slututvärdering av

Effekt

mars 2023

Sammanfattning

Effekt är ett ESF-finansierat projekt som syftar till att stärka kompetensutveckling i småföretag runtom i Sverige. Projektet ska även underlätta för småföretag att planera för långsiktig kompetensutveckling samt bidra till att ledare och anställda i småföretag har en positiv inställning till kontinuerlig kompetensutveckling. Projektet har genomförts av Affärskompetens Sverige tillsammans med Företagarna Sverige mellan nov 2021 och feb 2023. Denna rapport utgör en slututvärdering av projektet som Ramboll har genomfört.

Ramboll bedömer att projektet är av hög relevans för målgruppen och kompletterar liknande insatser. Målgruppen är företagsledare och anställda i småföretag med 0–49 anställd, en målgrupp som har särskilt stort behov av stöd kring kompetensutveckling på grund av begränsad tid och resurser. Projektet ger småföretag möjlighet att delta i digitala kurser och E-learning inom områden som till exempel marknadsföring, ekonomi, ledarskap, hållbarhet och digitalisering. Projektet ger även möjlighet att delta i företagscoaching.

Projektet har bland annat resulterat i följande:

- 778 småföretag och 1 202 individer har fått kompetensutveckling, med en bred representation från olika branscher och i hela landet. I genomsnitt har deltagarna gått fem kurser och lagt 24 timmar på deltagande i kompetensutveckling.
- Deltagare har ökat sina digitala färdigheter, exempelvis hur de kan använda sociala medier för att öka företagets exponering och i högre grad nå ut till potentiella kunder, samt hur de kan använda Excel för att effektivisera sin verksamhet.
- Majoriteten av deltagarna har fått en mer positiv inställning till kontinuerlig kompetensutveckling nu jämfört med innan projektet.
- Majoriteten av deltagarna har fått användning av kunskaperna i sin verksamhet.

Ramboll bedömer att projektet har på det stora hela genomförts effektivt, trots en del utmaningar på vägen. Projektets digitala format och engagerade projektgrupp har varit stora framgångsfaktorer i möjliggörandet att nå många företag nationellt. De främsta utmaningarna har varit att rekrytera företag under en kort tid, få till en fungerande kompetensplattform och säkerställa att kurserna passar för alla olika deltagare med olika förkunskaper. Det har även varit en utmaning att få deltagare att delta i kurser inom hållbarhet. Affärskompetens Sverige har fått med sig flera nya lärdomar och förslag på förbättringar för att säkerställa ett ännu mer effektivt genomförande i framtiden.

Projektet har även skapat goda förutsättningar för hållbara resultat. Majoriteten deltagare planerar att fortsätta kompetensutveckla sig, varav flera aldrig deltagit i kompetensutveckling tidigare. Deltagare har också fått med sig kunskaper och ökade kompetenser som förväntas komma till användning både i deras nuvarande arbete, samt i nya arbetsuppgifter på sikt. Det är dock fortsatt utmanande för småföretagare att avsätta tid och resurser till denna typ av kompetensutvecklingsinsatser. Möjligheten till subventionerad kompetensutveckling är därför avgörande för att säkerställa att småföretagare fortsätter att kompetensutveckla sig och sina anställda.

Sammanfattningsvis resulterar Rambolls utvärdering i följande rekommendationer till det fortsatta arbetet:

- Fortsätt ge stöd till småföretag – men se över upplägget: satsa på E-learning, anpassa kurser efter förkunskapsnivå, dra större nytta av behovskartläggningen och hitta en struktur för att säkerställa att kunskaperna implementeras.
- Hitta en effektivare struktur för att nå ut till företag.
- Hitta andra format för att bidra till hållbarhet och jämställdhet.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1	Effekt ska bidra till ökad kompetensutveckling i småföretag	1
1.2	Ramboll har utvärderat projektet	1
1.3	Disposition	2
2.	Projektets relevans	3
2.1	Projektet har en bred målgrupp med olika behov	3
2.2	Projektet erbjuder olika stöd för att möta behoven	5
2.3	Innehållet har motsvarat målgruppens behov	6
2.4	Projektet ligger väl i linje med syftet med socialfonden	8
2.5	Affärskompetens driver tre andra liknande projekt	9
2.6	Effekt kompletterar andra projekt inom området	9
3.	Projektets måluppfyllelse	11
3.1	Måluppfyllelse projektnivå	11
3.2	Måluppfyllelse individnivå	15
3.3	Måluppfyllelse företagsnivå	16
3.4	Horisontella principer	19
4.	Projektets effektivitet	22
4.1	Genomförandet har fungerat bra på övergripande nivå	22
4.2	Projektet har stött på flera utmaningar	22
4.3	Flera framgångsfaktorer har drivit arbetet framåt	25
4.4	Lärdomar till det fortsatta arbetet	27
4.5	Förslag på förbättringar	28
5.	Projektets hållbarhet	30
5.1	Projektet förväntas leda till ökad kompetensutveckling	30
5.2	Flera har fått med sig kunskaper som möjliggör dem att ta an sig nya arbetsuppgifter	31
5.3	Företagen har fått nytta av kurserna	31
5.4	Fler företag förväntas kompetensutveckla sina anställda	32
5.5	Låg sannolikhet för bestående avtryck vad gäller hållbarhet, jämställdhet och icke-diskriminering	33
5.6	Två nya projekt planeras	33
5.7	Intern samsyn finns för fortsättningen	33
5.8	Projektet har delvis arbetat med spridning av lärdomar	33
6.	Slutsatser och rekommendationer	35
6.1	Subventionerad kompetensutveckling för småföretag behövs	35
6.2	Det är svårt att nå ut till företag under kort period	36
6.3	Hållbarhet och jämställdhet är inte prioriterat hos småföretagare	36

Bilagor

Bilaga 1 - Överblick företag i Effekt

Bilaga 2 - Jämförelse med andra projekt

Bilaga 3 - Behovskartläggning

1. Inledning

Småföretag är en viktig motor för tillväxt, jobb och stärkt konkurrenskraft i Sveriges näringsliv. Samtidigt ställer marknadens höga förändringskraft och trender, såsom globalisering, automatisering, teknisk utveckling och klimatförändringar höga krav på att småföretag kontinuerligt anpassar sina verksamheter. Detta förutsätter att företagen har tillgång till rätt kompetens, samtidigt som det råder brist på lämplig arbetskraft. Småföretag har också utmaningar att tillgodose sina kompetensutvecklingsbehov, bland annat på grund av brist på tid och resurser.

Effekt är ett projekt finansierat av ESF-rådet som Affärskompetens Sverige tillsammans med Företagarna Sverige har genomfört mellan november 2021 och februari 2023. Projektet syftar till att höja kompetensen hos företagsledare och anställda hos företag samt öka förmågan och viljan att långsiktigt planera kompetensutveckling i företag.

1.1 Effekt ska bidra till ökad kompetensutveckling i småföretag

Projektet ska leda till att stärka kompetensutveckling i småföretag runtom i Sverige. Vidare ska projektet underlätta för småföretag att planera för långsiktig kompetensutveckling samt bidra till att ledare och anställda i småföretag har en positiv inställning till kontinuerlig kompetensutveckling.

Projektet har utvecklat ett verktyg för att möjliggöra för småföretag att på enkelt och applicerbart sätt genomföra behovsanalyser och kompetensplanera för anställda. Genom projektet får småföretag möjlighet att delta i digitala kurser och E-learning inom flera områden som till exempel marknadsföring, ekonomi, ledarskap, hållbarhet och digitalisering. Projektet erbjuder även företagscoaching.

Projektet lägger stort fokus på icke-diskriminering samt alla likas likaberättigande. Inom ramen för detta arbete ingår de horisontella principerna jämställdhet, tillgänglighet och mångfald.

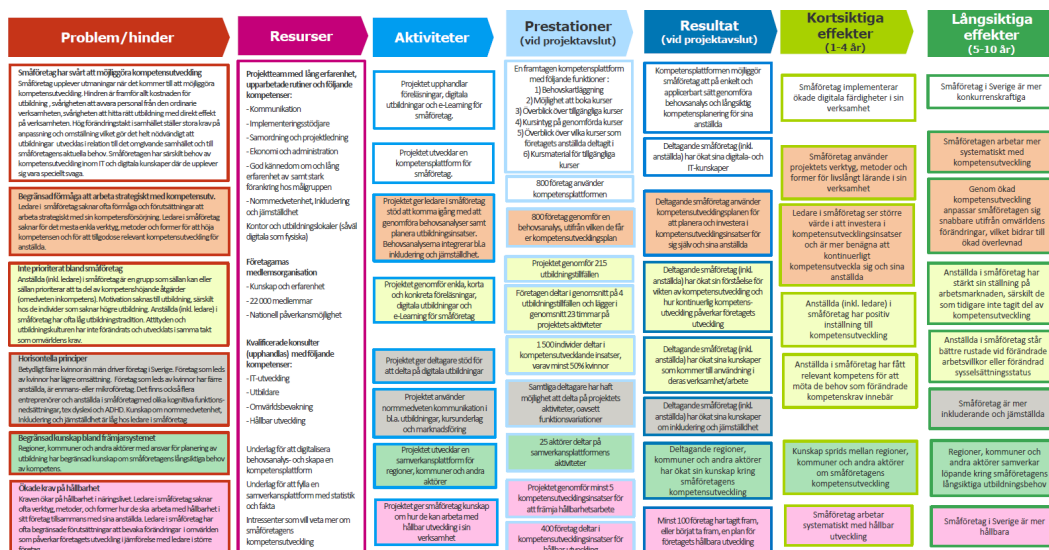
1.2 Ramboll har utvärderat projektet

Ramboll Management Consulting (härefter Ramboll) har fått i uppdrag att genomföra en löpande utvärdering av projektet. Uppdraget har genomförts i tre faser: uppstartsfas, analys av behovskartläggning och slututvärdering. Denna rapport utgör slututvärderingen av projektet. Uppdraget har både ett uppföljande och ett utvecklingsföljande syfte. Vi utvärderar projektets relevans, hur effektivt genomförandet har varit, projektets måluppfyllelse samt förutsättningar till hållbara resultat.

UTVÄRDERINGEN ÄR TEORIBASERAD

Utvärderingen är en teoribaserad utvärdering, vilket innebär att vi utgår från projektets förändringsteori (se Figur 1) för att bedöma projektets relevans, måluppfyllelse, effektivitet och förutsättningar till hållbarhet. Förändringsteorin har utvecklats av Affärskompetens i samarbete med Ramboll under projektets uppstartsfas.

Figur 1. Förändringsteori för projektet Effekt, framtagen i samarbete med Ramboll*

* Färgkodningen relaterar till de problem/hinder som presenteras i den första kolumnen. De grönmarkerade målsättningarna har flyttats till ett annat projekt som Affärskompetens driver som fokuserar särskilt på att öka regioners och kommuners kunskap om kompetensutveckling i småföretag. Därför följer vi inte dessa målsättningar i detta projekt.

UTVÄRDERINGEN BYGGER PÅ OLIKA DATAINSAMLINGSMETODER

Ramboll använder flera datainsamlingsmetoder för att utvärdera projektet. Vi har utgått från projektansökan och annan projektdokumentation för att skapa en förståelse för projektets syfte, uppbyggnad och genomförda aktiviteter. Vi har genomfört dialoger och workshops med projektgruppen för att få en fördjupad förståelse för hur genomförandet har gått samt för att identifiera framgångsfaktorer och utmaningar under projektets gång. Vi har även genomfört intervjuer med samarbetspartnern Företagarna samt tre coacher och fyra kursledare för att få en fördjupad förståelse för genomförandet från deras sida.

Vi har använt flera sätt för att fånga upp deltagarnas perspektiv och vilka resultat och effekter som skapats för dem. För det första har Affärskompetens genomfört en behovskartläggning som Ramboll har sammanställt för att belysa vilka behov som deltagande företag och individer har. Ramboll har också gjort en uppföljning av behovskartläggningen med kompletterande enkät i projektets avslut för att fånga vilken förflyttning som skett bland deltagarna. Därtill har vi genomfört intervjuer med 10 deltagande företag för att få en fördjupad förståelse för vilket värde insatserna har skapat, samt hur liknande satsningar kan utformas för att skapa ännu större värde för småföretag.

1.3 Disposition

Rapporten är disponerad på följande sätt. I kapitel 2 presenteras bedömning av projektets relevans i förhållande till de bakomliggande behoven, syftet med Socialfonden samt andra närliggande projekt. I kapitel 3 presenteras bedömning av projektets målpfyllelse på projektnivå, individnivå och företagsnivå. I kapitel 4 presenteras bedömning av projektets effektivitet vad gäller genomförandet, där vi analyserar bland annat projektets framgångsfaktorer, utmaningar och lärdomar. I kapitel 5 presenteras bedömning av projektets förutsättningar att nå hållbara resultat, följt av slutsatser och rekommendationer i kapitel 6.

2. Projektets relevans

I följande kapitel presenterar vi Rambolls bedömning av projektets relevans. Ramboll bedömer att projektet är av hög relevans, både vad gäller målgruppen småföretag samt i förhållande till syftet med Socialfonden och andra liknande projekt.

2.1 Projektet har en bred målgrupp med olika behov

Projektets målgrupp är företagsledare och anställda i småföretag med 0–49 anställda från alla branscher i Sverige som har en vilja att utvecklas eller har anställda i behov av kompetensutveckling. Enligt projektansökan är denna grupp företag i särskilt stort behov av stöd kring kompetensutveckling på grund av begränsad tid och resurser.

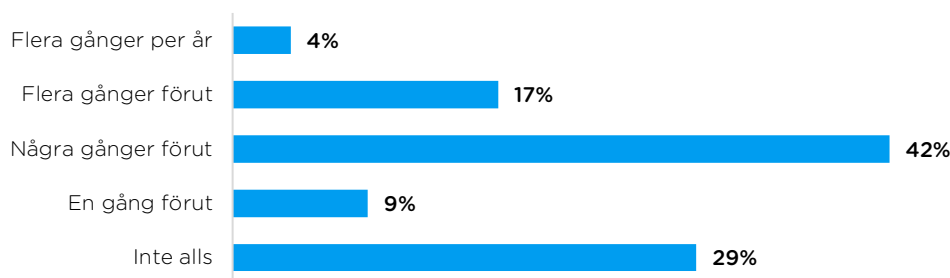
EN GRUPP SOM ALLMÄNT INTE NÅS AV KOMPETENSUTVECKLINGSINSATSER

Enligt projektgruppen är målgruppen för projektet en grupp av företag som inte nås av kompetensutvecklingsinsatser i samma grad som större företag. Det beror delvis på att andra kompetensutvecklingsinsatser ofta riktar sig mot mer etablerade företag eller företag som driver innovation. Enligt projektgruppen är målgruppen för projektet företag som i vanliga fall inte i någon högre grad nås av olika kompetensutvecklingsinsatser. Det beror delvis på att andra kompetensutvecklingsinsatser ofta riktar sig specifikt till vissa typer av företag, till exempel företag i tillväxtfas eller företag med en väldigt innovativ (affärs)idé. Även större företag har lättare till kompetensutveckling, det beror bland annat på att de har helt andra resurser än ett mindre fåmansföretag. I ett större företag är det enklare att resursomfördela så att någon person kan avvaras för att gå på kurs, ofta finns också en budget för kompetensutveckling.

Projektet Effekts målgrupp är/har varit de många "vanliga" företagen. Även insatser som skulle kunna passa för dessa företag lockar ofta inte så många då företagen inte anser sig ha tid eller inte upplever de erbjudna insatserna tillräckligt praktiska och verksamhetsnära. På ett mindre företag har man inte möjlighet att lägga så mycket tid utan behöver stöd och insatser som de snabbt kan applicera och se nyttan av i sina verksamheter. Enligt projektgruppen är det vissa gånger så att företagen upplevs som ointresserade av kompetensutveckling när det egentligen är så att insatserna är fel eller helt enkelt kommuniceras fel. Detta projekt har med andra ord valt att vända sig till dem som inte är lika lättflirtade - anledningen är att projektgruppen är av den starka övertygelsen att det är där de kan göra mest nytta! Både för individer, företag och därmed samhället.

Enligt enkätundersökningen uppger knappt en tredjedel av respondenterna att de innan Effekt aldrig deltagit i kompetensutvecklingsinsatser, se Figur 2. Flest deltagare (42 %) har deltagit i kompetensutvecklingsinsatser några gånger förut.

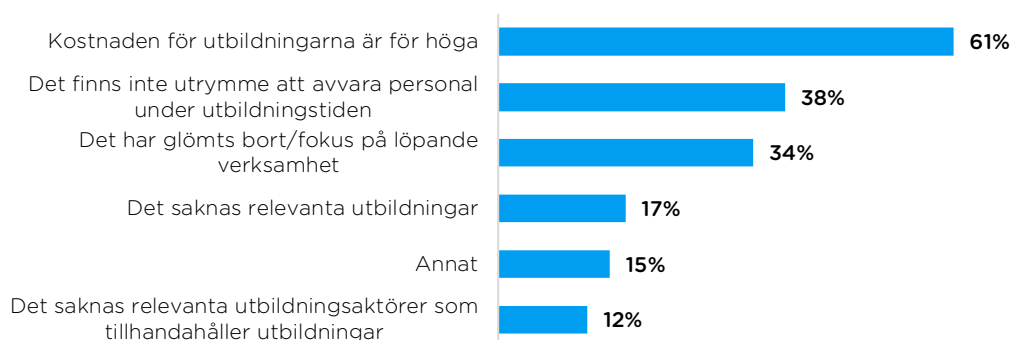
Figur 2. Hur ofta deltagarna har deltagit i kompetensutvecklingsinsatser innan Effekt (n = 327)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

Enligt projektgruppen prioriterar mindre företag ofta kompetensutvecklingsinsatser i lägre utsträckning än större företag eftersom det finns olika hinder i vägen. Enligt enkätundersökning till deltagarna uppger majoriteten av företagsledarna att kostnaden för utbildningar är det största hindret för dem att delta i kompetensutvecklingsinsatser, se Figur 3. Återkommande hinder som företagsledarna lyfter är även att det inte finns utrymme att avvara personal under utbildningstiden (38 %) eller att det har glömts bort och större fokus på löpande verksamhet (34 %). Drygt hälften av de som valt "annat" lyfter att tidsaspekten generellt är svår för mindre företag, både för sig själva och för sina anställda (för de som har anställda).

Figur 3. Företagens största hinder att genomföra kompetensutveckling (n = 235)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

STÖRST BEHOV KRING MÅLSÄTTNINGAR, PROAKTIV FÖRSÄLJNING OCH MARKNADSFÖRINGSPLAN

Projektet har undersökt företagets behov genom en inledande behovskartläggning som företagsledarna får besvara. Behovskartläggningen består av frågor kopplat till företaget generellt, digitalisering, hållbarhet och innovation samt ledarskap och individ. Frågorna besvaras på en skala från 1-6 där företagsledaren får bedöma företagets nuläge samt önskat läge. Behoven bedöms därefter vara störst där det är störst gap mellan nuläge och önskat läge.

Övergripande har företagen störst behov kopplat till målsättningar, proaktiv försäljning och plan för marknadsföring. För samtliga kategorier i behovskartläggningen är följande behov mest förekommande:

- **Företaget generellt:** Målsättningar, proaktiv försäljning och plan för marknadsföring.
- **Digitalisering:** Automatisering av kundkommunikation samt digitalisering av kundkommunikation.
- **Hållbarhet och innovation:** Kontinuerlig kompetensutveckling, Agenda 2030 och strategisk hållbarhetsutveckling.
- **Ledarskap och individ:** Att känna sig trygg i sin roll som företagsledare, målsättningar för eget ledarskap samt struktur och rutiner för effektivitet.

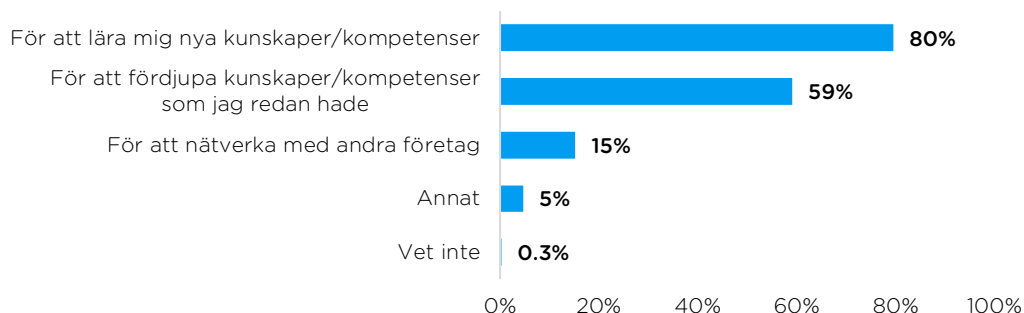
Se sammanställning av projektets behovskartläggning i Bilaga 3 för mer information om företagets behov.

DELTAGARE UTTRYCKER GOD KÄNNEDOM OM SINA BEHOV

I intervjuer uttrycker deltagarna över lag att de har god kännedom om sina behov. Enligt enkätsvaren uppger en stor majoritet av respondenterna att de valde att delta i Effekt för att lära sig nya kunskaper och kompetenser, se Figur 4. I intervjuer uppger deltagare bland annat att de sett behov att utveckla kunskaper inom områden som de inte är särskilt

bekanta med sedan tidigare, men som de alltjämt ser ett behov av att utvecklas inom för att hänga med i utvecklingen.

Figur 4. Svar på enkätfrågan: Varför valde du att delta i Effekt? (n = 342)

Anmärkning: Frågan erbjuder flera möjliga svar, vilket gör att andelen summeras till mer än 100%.
Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

Drygt hälften av enkätrespondenterna (59%) uppger även att de deltagit för att fördjupa kunskaper och kompetenser som de redan hade. Detta bekräftas även i intervjuer med deltagarna då flera deltagare uppger att de har deltagit i projektet i syfte att få en bekräftelse på att de är uppdaterade inom det aktuella området, samt att de arbetar på ett effektivt sätt. Detta skulle kunna indikera att vissa deltagare är mer angelägna om att utveckla sina kunskaper inom områden som de har ett intresse för, snarare än inom de områden som de faktiskt har ett behov.

2.2 Projektet erbjuder olika stöd för att möta behoven

Projektet består av olika typer av stöd för att möta företagets behov. Exempel på detta är behovsanalys, digitala kurser och E-learning, möten med företagscoacher, samt hjälp med strategier, handlingsplaner och implementering.

PROJEKTET HAR TAGIT FRAM EN KURS PORTAL

Projektet har tagit fram en kursportal för projektet där deltagande företag skapar en profil för att kunna anmäla sig till kurser. Samtliga företagsledare behöver inledningsvis besvara en behovskartläggning för att kunna anmäla sig eller sina anställda till kurser.

EFFEKT ERBJUDER EN BREDD AV OLIKA KURSER

Effekt erbjuder kurser inom bland annat ledarskap, medarbetarskap, struktur och effektivitet, marknadsföring, sälj, ekonomi, digitala verktyg (t.ex. Teams, Outlook och Excel), sociala medier, hållbarhet, konflikthantering, stress och balans samt inom digitalisering. Kurserna är i regel mellan två till sex timmar långa och ges endast digitalt live eller via E-Learning.

Kurserna varierar i svårighetsgrad och intensitet och det finns möjlighet att gå både mer grundläggande kurser och avancerade kurser inom flera områden. Kursutbudet är brett och erbjuder praktisk kunskap såväl som en introduktion till flertalet olika dimensioner som inryms inom ett hållbart företagande. Enligt projektgruppen har de använt både behovskartläggningen, bokningsgrad och kursutvärderingar för att anpassa utbudet av kurser. Projektledaren uppger dock att det har varit en utmaning att deltagare inte väljer kurser som de har uttryckt störst behov för.

MÖJLIGHET FÖR FÖRETAGSCOACHNING

Effekt erbjuder företagscoachning till företagsledare som deltar i projektet. Företagscoachning innebär att en coach möter företagsledare och använder ett coachande

förhållningssätt för att hjälpa dem att uppnå förändring och utveckling. Enligt företagscoacherna i projektet syftar coachningen till att hjälpa företaget att utveckla nya idéer, strategier och processer för att öka effektiviteten, förbättra ledarskapet och stärka verksamheten. Behoven som möts inkluderar hjälp att hantera stress och press, förbättra ledarskap och kommunikation samt utveckla nya idéer och strategier för att främja individuell och organisatorisk tillväxt.

Coacherna lyfter i intervju att företagscoachningen erbjuder en anpassad lösning baserad på kundens specifika behov och utmaningar. Detta genom att erbjuda möten med en coach som använder ett coachande förhållningssätt för att hjälpa kunden uppnå önskade resultat. Mötena varierar beroende på företagets behov, vilket kan vara allt från att prata ut om tankar och idéer, till att få hjälp med att hantera stress. Företagscoachningen kan också hjälpa företagare som känner att de kört fast och har tappat modet genom att ge dem nya insikter och en ny riktning.

”Vi är ganska mycket nere i skorna på de som vi möter. Vi utmanar och försöker skapa verkstad hos den vi möter så det ska ske en förändring”

Coach

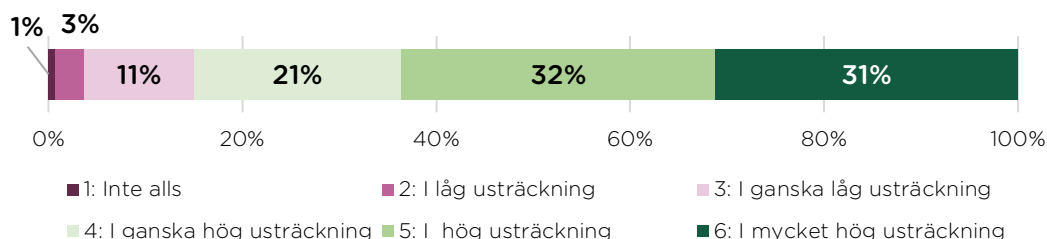
2.3 Innehållet har motsvarat målgruppens behov

Flertalet deltagare lyfter i intervju att kurserna har en tydlig inriktning mot småföretagare både när det kommer till innehåll, upplägg och genomförande. Deltagarna uppskattar att Effekt haft ett brett utbud av kurser, vilket har gett dem möjlighet att skräddarsy kurspaketet efter företagets och deras anställdas behov. Många har även lyft att kursledarna har varit tillgängliga och öppna för frågor, vilket kan ha möjliggjort dem att applicera kursens innehåll till deras företags behov. Även flexibiliteten när det kommer till val av tid och datum för kurserna och att kurserna är digitala och genomförs på distans är exempel som lyfts för att visa på att insatsens genomförande över lag varit relevant och anpassat för deltagande småföretag.

KURSERNA HAR I HÖG USTRÄCKNING MOTSVARAT DELTAGARNAS BEHOV

Majoriteten av projektets deltagare (63%) upplever att kurserna motsvarat deras behov i hög eller mycket hög utsträckning, se Figur 5. Detta stöds av intervjuerna med deltagare. Enbart 4 % av deltagarna uppger i kursutvärderingar att innehållet i kurserna inte alls eller i låg utsträckning motsvarat deras behov. Resultatet är således en god indikation om att projektets kurser i hög utsträckning motsvarat deltagarnas behov.

Figur 5. Kursutvärderingar: Innehållet i kursen motsvarande mina behov (n=2 157)

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

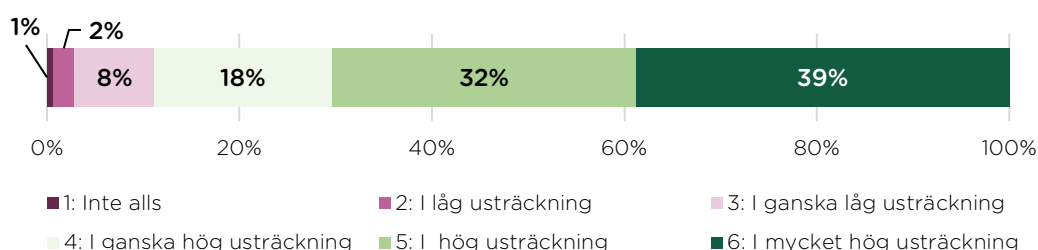
Samtliga intervjuade kursledare menar att kurserna har varit relevanta för deltagarna, och att deltagarna ofta haft tydliga praktiska behov där kurserna gett nytta. En del lyfter att de kan se att deltagarna får många "aha-upplevelser" under kurstillfällena. En kursledare lägger vikt på att fråga vad deltagarna vill ha ut av kursen och hur de planerar att använda

den nya kunskapen på hemmaplan för att se till att de får en tydlig nytta. En kursledare menar att kursutvärderingarna har varit ett bra kvitto på att de lägger fokus på rätt saker.

DELTAGARNA SER NYTTA AV KURSERNA I SITT ARBETE

Majoriteten av deltagare som besvarat projektets kursutvärderingar (71%) uppger att kurserna i hög eller mycket hög utsträckning givit dem kunskaper som de kommer att ha användning av i sina nuvarande arbetsuppgifter (se Figur 6). Majoriteten av de intervjuade deltagarna uppger att de genom projektets kurser fått ta del av relevanta verktyg och metoder som ligger i linje med deras företags behov. Flera deltagare uppger att de fått flera tips och trix under kurserna, vilket gjort det lättare att omsätta kursen till det vardagliga arbetet. Det indikerar att kurserna varit av praktiskt nytta för projektets deltagare, åtminstone på kort sikt. Resultatet understryker även att kursernas innehåll varit relevant för projektets deltagare i deras vardagliga arbete, vilket framkommer under intervjuer med deltagare.

Figur 6. Kursutvärderingar: Kursen gav mig kunskap som jag kommer att ha användning av i mina nuvarande arbetsuppgifter (n=2 158)

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

FÖRETAGSCOACHNINGEN HAR MOTSVARAT DELTAGARNAS BEHOV

Majoriteten (66%) av företagsledare som deltagit i företagscoachning inom ramen för Effekt uppger i enkäten att företagscoachningen motsvarat deras behov (se Figur 7). Flera av deltagarna beskriver i fritextsvar att coacherna har varit inspirerade, kompetenta och hjälpsamma. Det har gjort att företagscoachningen upplevts som professionell och mycket givande.

Deltagarna uppger också att coacherna har varit ett bra bollplank, vilket har lett till nya insikter och idéer och många goda råd som kunnat appliceras inom deras verksamhet. Detta beskrivs ha bidragit till en utveckling i rollen som företagsledare, men även en personlig utveckling hos vissa deltagare, vilket kan ses som en del i att utvecklas till en ännu bättre ledare.

"Genom företagscoachning har jag fått nya insikter och ökad förståelse för vad jag kan göra för att mitt företag ska nå sina mål"

Deltagare

Figur 7. Enkätresultat: Upplever du att stödet från företagscoachningen har motsvarat era behov? (n=134)

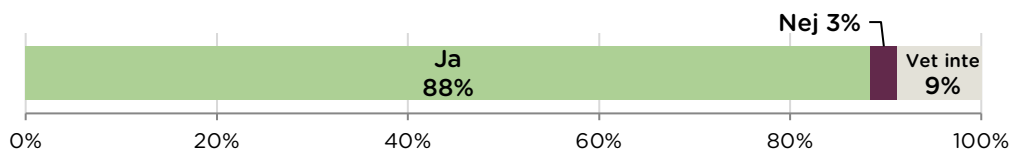
Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

MAJORITETEN SKULLE REKOMMENDERA KURSERNA TILL ANDRA

Merparten av projektets deltagare (88 %) skulle rekommendera kurserna till andra deltagare (se Figur 8). Det är enbart ett fåtal deltagare (3 %) som inte uppger att de skulle

rekommendera kurserna. Det är en ytterligare indikation om att relevansen för projektet har varit hög.

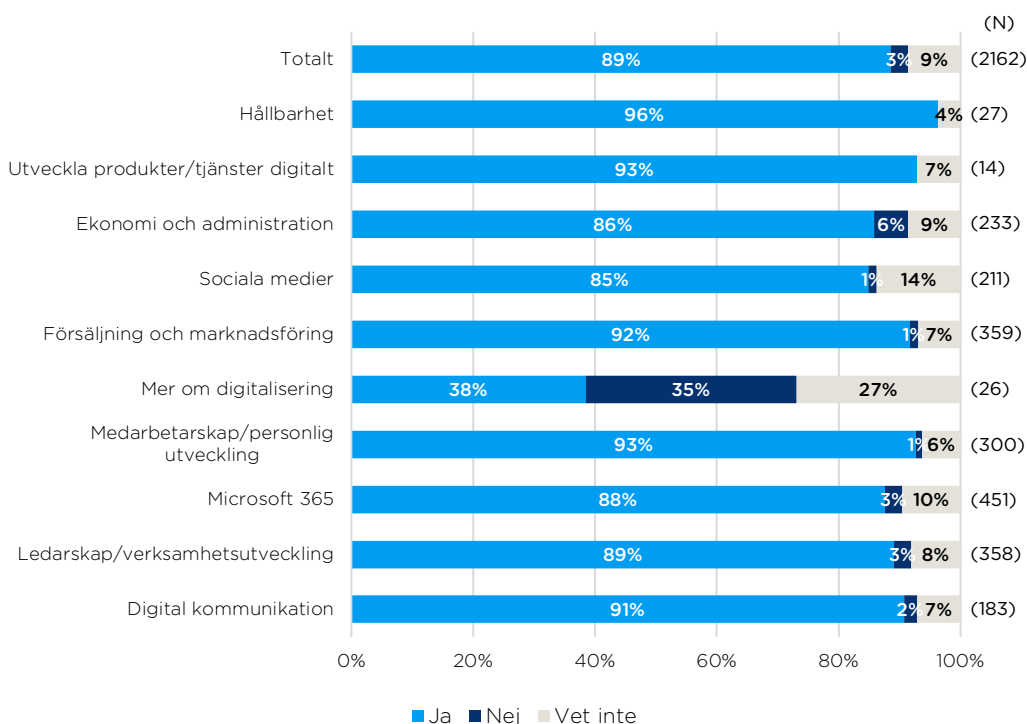
Figur 8. Kursutvärdering. Skulle du rekommendera kursen till andra? (n=2 162)

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

Högst andel deltagare uppger att de skulle rekommendera kurser kopplade till *hållbarhet* (96 %). Däremot är det enbart 27 deltagare som besvarat kursutvärderingen för denna kurs, samtidigt som det var den kurs typ som lägst andel deltagare valde att delta på. Den kurs typ som haft flest respondenter är *Microsoft 365* där 88 % uppger att de skulle rekommendera kursen till andra. Kurser inom *Mer om digitalisering* har störst andel som uppger att de inte skulle rekommendera kursen (35 %). Även om det enbart är 26 personer som svarat på kursutvärdering från dessa kurser ger det en indikation om att denna typ av kurser inte varit lika relevanta för målgruppen.

Figur 9. Kursutvärdering. Skulle du rekommendera kursen till andra? Uppdelat per kurs typ. (n=2 162)

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

2.4 Projektet ligger väl i linje med syftet med socialfonden

Europeiska socialfonden (ESF) syftar till att främja sysselsättning i Europa. Socialfonden ska också bidra till att minska ekonomiska skillnader och olikheter i levnadsstandard mellan länderna. Insatserna i socialfondsprogrammet 2014-2020 är uppdelade in i tre olika programområden: 1) Kompetensförsörjning, 2) Ökade övergångar till arbete, 3) Sysselsättning för unga.

Projektet Effekt genomförs inom ramen för programområde 1, kompetensförsörjning. Detta område syftar till att bidra till att deltagarnas ställning på arbetsmarknadens stärks

och/eller se till att fler får arbete eller annan sysselsättning, samt att deltagarnas kompetens ökar. Målgruppen för programområde 1 är både sysselsatta och arbetslösa personer samt arbetsgivare, organisationer och myndigheter.

EFFEKT LIGGER INOM RAMEN FÖR SYFTET MED MÅLOMRÅDE 1.1

Programområde 1 delas in i två målområden. Syftet med målområde 1.1, som Effekt är en del av, är att "stärka kompetensen hos i huvudsak sysselsatta kvinnor och män, men även hos personer som står långt från arbetsmarknaden, i enlighet med arbetsmarknadens och den enskilda arbetsplatsens behov". Eftersom Effekt handlar om att främja kompetensutveckling hos både företagsledare och anställda i hela landet bedömer Ramboll att projektet ligger väl inom syftet för ESF:s målområde 1.

2.5 Affärskompetens driver tre andra liknande projekt

Affärskompetens driver tre andra parallella projekt vid sidan av Effekt i form av Digilo, ReLoad Skåne och React-EU Näringslyftet. Nedan följer en kort sammanfattning av de nämnda projekten, följt av en diskussion kring projektens övergripande skillnader och likheter gentemot Effekt.

- **Digilo:** Ett ESF-finansierat projekt som syftar till att höja kompetens hos arbetsgivare och anställda, öka deras förmåga och vilja att ta till sig digitala verktyg, motivera till livslångt lärande samt bidra till ett mer inkluderande och jämställt arbetsliv i Norra Mellansverige. Projektet riktar sig till både arbetsgivare och anställda verksamma inom alla branscher i Gävleborg, Dalarna och Värmlands län. Inom ramen för projektet tillhandahålls bland annat kortare digitala utbildningar inom digitala verktyg och arbetssätt samt företagscoachning. Totalt avser projektet ge stöd till 300 småföretag. En deltagaravgift om 2 000 kronor per företag tillkommer.
- **ReLoad Skåne:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att skapa förutsättningar för småföretagare i Skåne att generera god lönsamhet samt uppbåda till en långsiktig konkurrenskraft. Detta genom att tillhandahålla ett handfast stöd som tar sin utgångspunkt i företagets behov. Projektet riktar sig till arbetsgivare verksamma inom alla branscher i Skåne. Inom ramen för projektet tillhandahålls bland annat behovsanalyser, företagscoachning samt kortare utbildningar. Totalt avser projektet ge stöd till 80 småföretag. En deltagaravgift om 4 000 kronor per företag tillkommer.
- **React-EU Näringslyftet:** Ett ESF-finansierat projekt som syftar till att underlätta för kommuner att få en ökad förståelse för småföretagets förutsättningar och behov. Projektet riktar sig till medarbetare inom Sveriges kommuner, vilka har kontakt med företag. Inom ramen för projektet tillhandahålls bland annat kortare digitala utbildningar och erfarenhetsträffar inom kommunikation, digitalisering och innovation. Totalt avser projektet ge stöd till 100 personer verksamma i 20 olika kommuner. Deltagandet i projektet är kostnadsfritt.

Effekt, Digilo och ReLoad Skåne vänder sig till småföretag, medan React-EU Näringslyftet har kommuner som målgrupp. Effekt ger stöd till fler företag än de andra projekten och riktar sig till företag runtom i landet samtidigt som ReLoad Skåne och Digilo är begränsade till ett visst geografiskt område. Effekt tillhandahåller dessutom en större bredd av insatser i jämförelse med exempelvis Digilo. Avslutningsvis är deltagandet i Effekt, till skillnad från i både Digilo och ReLoad Skåne, kostnadsfritt.

2.6 Effekt kompletterar andra projekt inom området

Det finns flera andra aktörer som genomför kompetensutvecklingsinsatser runtom i landet. Eftersom Effekt har en bred målgrupp och syftar till att främja kompetensutveckling på olika svårighetsnivåer, inom olika branscher i hela landet och till en större mängd företag

bedömer Ramboll att Effekt kompletterar andra pågående insatser inom området. Här följer en sammanställning av strukturfondsprojekt inom ramen för ESF och Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) som Ramboll bedömer har liknande syfte som Effekt:

- Digiresan
- Kompetens för alla
- Kompetensutveckling Wången
- Stuns solo och mikroföretag
- Framtidsentreprenörer och stärkt näring i Fyrbodal
- AI Sweden Västsverige
- MångVäx
- Ökad Handelskraft och Samverkan
- Integration för tillväxt
- Konsultstöd för små företag i Kronoberg
- Digitalisering småföretag skärgård och landsbygd.

DELTAGARE UPPSKATTAR ETT FLEXIBELT DELTAGANDE OCH PRAKTISKT TILLÄMPBARA INSATSER SOM DE UPPLEVER DE FÅTT I EFFEKT

Majoriteten av deltagarna vi intervjuat har tidigare deltagit i kompetensutvecklingsinsatser genomförda av andra aktörer, vilket har gjort att de kunnat jämföra projektets insatser med kursinsatser som de tidigare deltagit i.

Flertalet deltagare framhäver att projektet erbjuder ett mer flexibelt deltagande än vad de är vana vid sedan tidigare, då kurserna äger rum digitalt. Därtill uppger deltagare även att kursledarna i Effekt överlag varit mer kompetenta och givit ett mer professionellt intryck än vad som varit fallet i andra insatser de deltagit i.

"Lättillgängligt, digitala kurser passar mig ypperligt!"

Deltagare

Därutöver påpekar flera deltagare att kurserna som Effekt genomfört varit mer praktiskt tillämpbara. Exempelvis tar en deltagare upp att den tidigare har deltagit i flertalet kurser på universitetet, men att dessa var väldigt teoretiska och därmed svåra att omsätta till det vardagliga arbetet. Slutligen framhåller även majoriteten av deltagarna att projektet har skapat ett stort värde för dem, speciellt i relation till priset. En deltagare menar till och med att projektets självskattning är mycket lägre än vad deltagaren tycker att kurserna är värda. Vissa deltagare har dock, av olika anledningar, haft svårt att jämföra projektet med insatser utförda av andra aktörer. Bland annat då det har passerat en lång tid sedan deras deltagande, eller att Effekts insatser inte har varit jämförbara med andra insatser eftersom kurserna varit mycket olika varandra sett till utformning.

3. Projektets måluppfyllelse

I följande avsnitt presenterar vi projektets måluppfyllelse på projektnivå, företagsnivå och individnivå. Projektet har även från början haft några målsättningar på kommun- och regionnivå. Däremot har Affärskompetens som tidigare nämnt skapat ett nytt projekt, React-EU Näringslyftet, som syftar till att främja kommuners och regioners kunskaper om småföretagens kompetensutveckling. Därför är dessa målsättningar överförda till det nya projektet och följs inte upp i denna utvärdering.

Ramboll bedömer att projektet har en hög måluppfyllelse. Även om projektet inte har nått planerat antal deltagande företag och individer har de individer som deltagit i projektets insatser deltagit i högre utsträckning än planerat. Projektet har lett till ökade kunskaper som deltagarna bedömer kommer till användning. Projektet har också lett till att flera företag ser mer positivt på kontinuerlig kompetensutveckling än de gjorde innan de deltog i Effekt. Projektet har arbetat aktivt med att integrera de horisontella principerna. Däremot har inte samtliga målsättningar kopplade till de horisontella principerna uppnåtts, bland annat vad gäller deltagande i kurser med inriktning hållbarhet.

3.1 Måluppfyllelse projektnivå

Ramboll bedömer att projektet har haft hög måluppfyllelse på projektnivå. Projektet har bidragit till att ett stort antal småföretag från olika branscher runt om i Sverige kunnat delta i kompetensutveckling. Därutöver har projektet erbjudit ett brett utbud av olika kurser och kurstillfällen. Flest deltagare har medverkat i kurser inom ledarskap och verksamhetsutveckling.

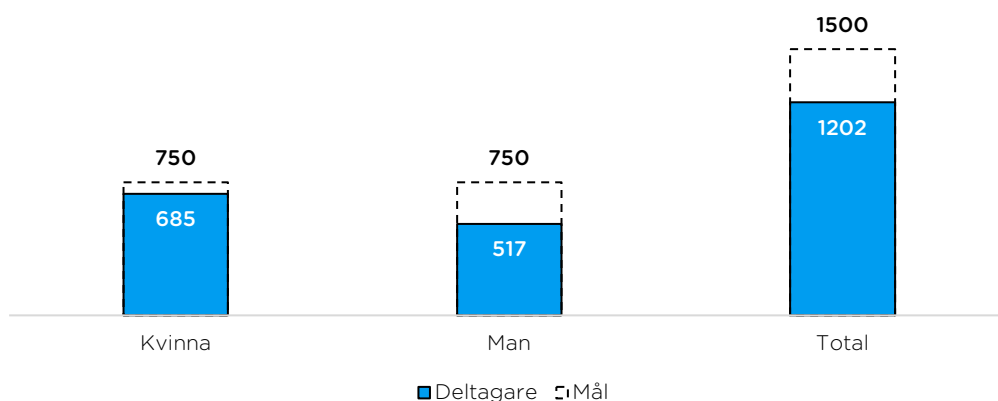
PROJEKTET HAR UTVECKLAT EN KOMPETENSPLATTFORM

Projektet har utvecklat en kompetensplattform där deltagande företag har möjlighet att genomföra en behovskartläggning, få överblick över tillgängliga kurser, boka kurser för sig och sina anställda, få överblick över vilka kurser som deras anställda har deltagit i, kursmaterial för tillgängliga kurser samt kursintyg på samtliga genomförda kurser. Genom kompetensplattformen har Affärskompetens också kunnat samla in statistik om vilka som deltar i projektets aktiviteter, deras behov och kursutvärderingar.

TOTALT HAR 778 FÖRETAG OCH 1 202 INDIVIDER DELTAGIT

Projektet har haft som mål att 800 företag och 1 500 individer ska delta i projektet. Totalt har 778 företag och 1 202 individer deltagit i projektet, varav 57 % kvinnor, se Figur 10. Det innebär att målen inte är uppnådda till fullo.

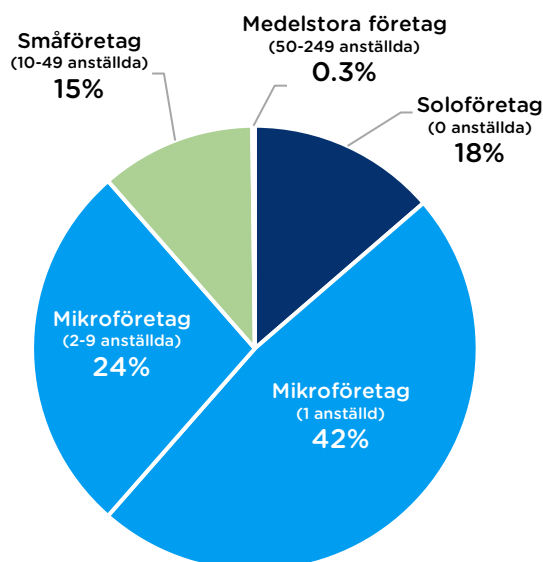
Figur 10. Antal deltagande individer

Källa: Projektdata, Rambolls bearbetning.

Anledningen till att antalet individer har varit svårt att uppnå är delvis på grund av att företaget har nått många soloföretag eller mikroföretag med endast en anställd i företaget, se Figur 11, samtidigt som målsättningen är satt utifrån att företag med fler anställda deltar.

Figur 11. Fördelning företagsstorlek bland deltagande företag (n = 778)

Källa: Projektdata & bolagsinfo från Retriever, Rambolls bearbetning.

PROJEKTET HAR NÅTT FÖRETAG I 18 OLIKA BRANSCHER

Effekt har nått företag från en bredd av olika branscher, se Figur 12. Totalt har projektet nått företag i 18 branscher. Störst andel företag (31 %) är från branschen *juridik, ekonomi, vetenskap och teknik*, varav flest företag är verksamma inom juridik, ekonomi och konsulttjänster. Den näst största branschen (17 %) är *handel*, varav drygt hälften är verksamma inom partihandel.

Figur 12. Antal deltagande företag per bransch (SNI 2007)

Anmärkning: I övriga branscher ingår branscherna Finans och försäkringsverksamhet, Vattenförsörjning, Offentlig förvaltning samt Utvinning av mineral.

Källa: Projektdata & bolagsinfo från Retriever, Rambolls bearbetning.

Det finns vissa skillnader i vilka branscher som är mest förekommande mellan företag av olika storlekar, se Tabell 1. Majoriteten soloföretag och mikroföretag återfinns inom *juridik, ekonomi, vetenskap och teknik* samtidigt som majoriteten av småföretag återfinns inom *handel*. Fler soloföretag återfinns även inom *annan serviceverksamhet* och fler småföretag inom *tillverkning och byggverksamhet* jämfört med andra företagsstorlekar.

Tabell 1. Tre mest förekommande branscherna (SNI 2007) uppdelat per företagsstorlek

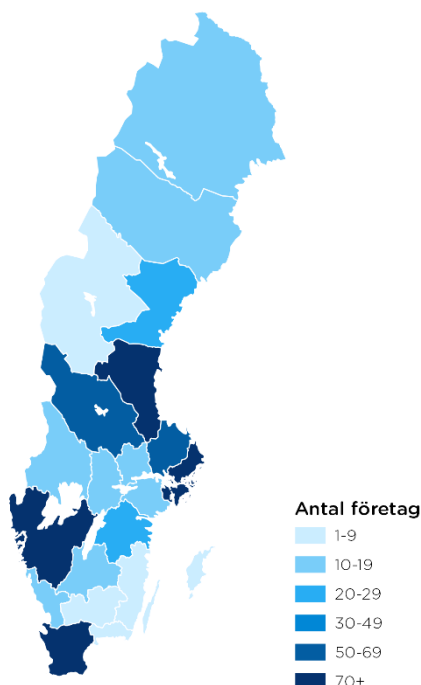
Soloföretag (n = 142)	Mikroföretag (n = 517)	Småföretag (n = 117)
1. Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (43%)	1. Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (33%)	1. Handel (22%)
2. Annan serviceverksamhet (15%)	2. Handel (17%)	2. Tillverkning (18%)
3. Handel (9%)	3. Tillverkning (8%)	3. Byggverksamhet (18%)

Källa: Projektdata & bolagsinfo från Retriever, Rambolls bearbetning.

PROJEKTET HAR NÅTT FÖRETAG RUNTOM I LANDET

Effekt har varit en nationell satsning med ambition att nå företag runtom i landet. Effekt har nått denna målsättning då de har deltagande företag i samtliga län, se Figur 13. Störst andel företag återfinns i Stockholms län (21%) och Skåne län (19%) följt av Gävleborgs län (10%). Anledningen till den höga andelen i Gävleborgs län är delvis på grund av att Affärskompetens bedrivit flera satsningar inom det området tidigare. Det finns inga större skillnader mellan länsfördelningen och företagens storlek.

Figur 13. Antal deltagande företag per region (n = 762)

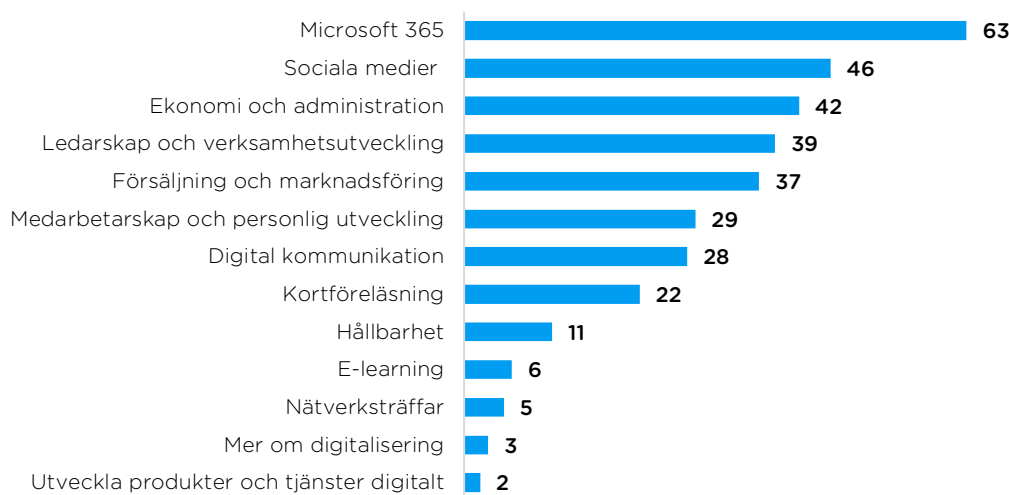
Källa: Projektdata & bolagsinfo från Retriever, Rambolls bearbetning.

PROJEKTET HAR ANORDNAT 80 KURSER ÖVER 334 KURSTILLFÄLLEN

Projektet har haft som mål att anordna totalt 150 kurstillfällen. Totalt har projektet genomfört 80 olika kurser bestående av totalt 334 kurstillfällen, vilket innebär att målet är uppnått. Projektet har också haft som mål att genomföra fem insatser för att främja

hållbarhetsarbete i småföretag. Totalt har projektet genomfört fyra olika kurser bestående av 11 kurstillfällen inom hållbarhetsområdet, vilket innebär att målet är uppnått. I Figur 14 presenteras antalet genomförda kurstillfällen per kurskategori.

Figur 14. Antal kurstillfällen per kurskategori

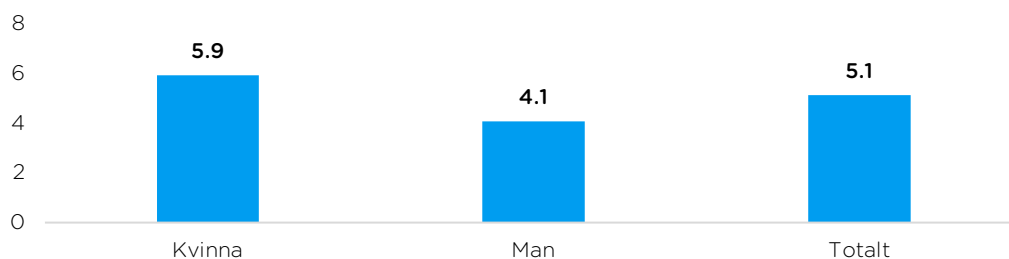

Källa: Projektdata, Rambolls bearbetning.

GENOMSNIITT 5 KURSTILLFÄLLEN OCH 24 TIMMAR PER DELTAGARE

Projektet har haft som mål att deltagarna ska i genomsnitt delta vid fyra kurstillfällen. Totalt har deltagarna i genomsnitt deltagit i fem kurstillfällen, se Figur 15, vilket innebär att målet är uppnått. Kvinnor som deltagit har i genomsnitt deltagit i fler kurser än män (sex jämfört med fyra).

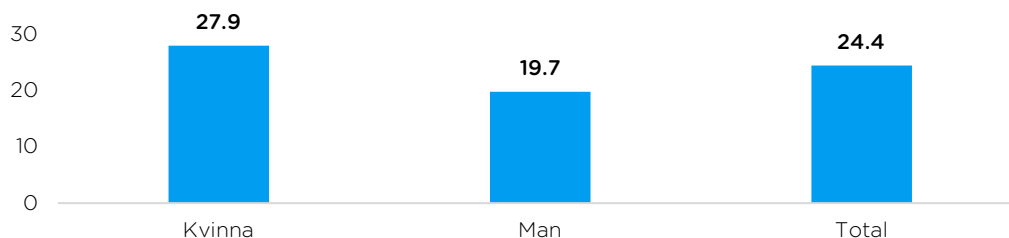
Figur 15. Genomsnittligt antal kurstillfällen (ej företagscoachning) per deltagare, uppdelat per kön

Källa: Projektdata, Rambolls bearbetning.

Projektet har också haft som mål att deltagarna ska i genomsnitt lägga 23 timmar på deltagande. Deltagarna har i Effekt i genomsnitt lagt 24 timmar på sitt i genomsnitt har deltagarna gått på fem kurstillfällen och lagt i genomsnitt 24 timmar på deltagande. Det innebär att målet är uppnått.

Figur 16. Genomsnittligt antal timmar per deltagare, uppdelat per kön

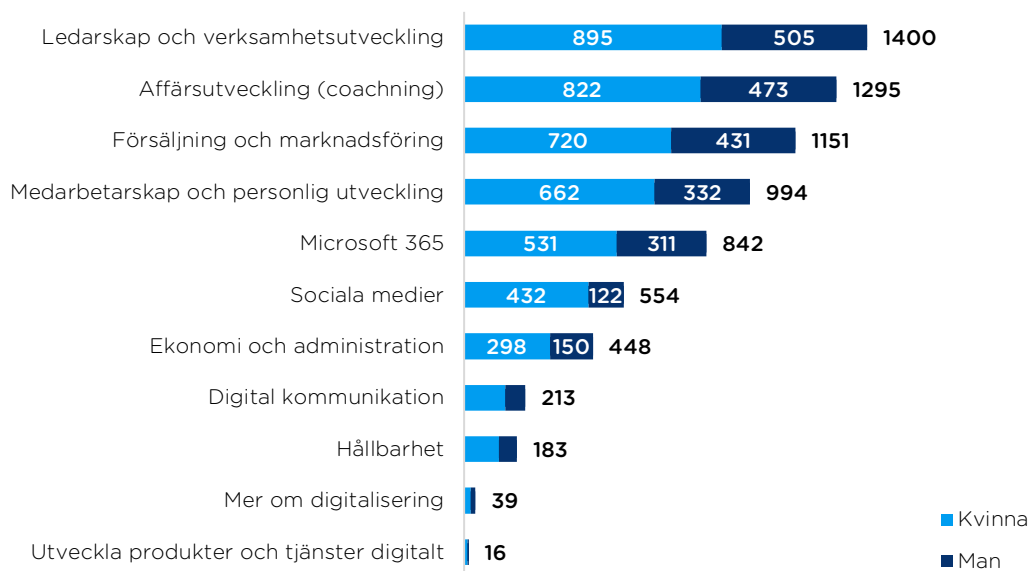
Källa: Projektdata, Rambolls bearbetning.

FLEST DELTAGANDE I LEDARSKAP OCH VERKSAMHETSUTVECKLING

Störst antal deltagare har deltagit i kurser inom ramen för *Ledarskap och verksamhetsutveckling*, se Figur 17. Flera deltagare har också tagit del av företagscoachning. Minst antal deltagare har deltagit i kurser inom ramen för *digital kommunikation, hållbarhet, mer om digitalisering* och *utveckla produkter och tjänster digitalt*. Fördelningen mellan kvinnor och män är relativt jämn mellan alla kurser, förutom *Sociala medier*, där knappt 80 procent av deltagarna är kvinnor.

Projektet har haft som särskild målsättning att minst 400 företag, eller hälften av företagen, ska delta i kurser inom hållbar utveckling. Endast 183 deltagare från 82 företag har deltagit i kurser inom hållbarhet. Det innebär att målsättningen inte har uppnåtts. Enligt projektgruppen kan en anledning till att hållbarhet är något abstrakt som ämne. Det kan därför behövas alternativa sätt för att informera och inspirera småföretag om hållbarhet.

Figur 17. Antal deltagare per typ av aktivitet och kön

Källa: Projektdata, Rambolls bearbetning.

3.2 Måluppfyllelse individnivå

Ramboll bedömer att projektet har haft en hög måluppfyllelse på individnivå. Projektet har bidragit till att deltagarna har ökat sin förståelse och kunskap om olika digitala verktyg. Dessutom hade projektet i viss utsträckning också ökat deltagarnas kunskaper om ledarskap, försäljning och marknadsföring samt sociala medier.

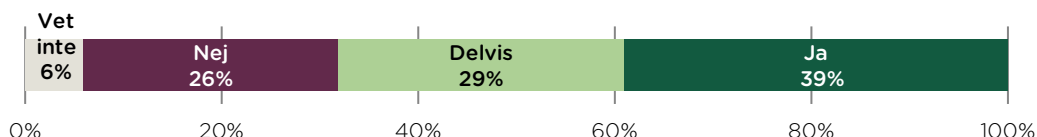
DELTAGARE HAR ÖKAT SINA DIGITALA FÄRDIGHETER GENOM EFFEKT

Projektet har haft som mål att deltagande individer ska genom kurserna öka sina digitala och IT-kunskaper. Majoriteten av de intervjuade deltagarna upplever att de ökat sina digitala och IT-kunskaper genom insatserna. Detta genom att de fått en ökad förståelse och kunskap om hur exempelvis olika sociala medier är uppbyggda men även hur de kan användas till affärsändamål. Bland annat uppger några deltagare att de ökat sin förståelse för hur de kan använda Instagram och LinkedIn för att öka företagets exponering och i högre grad nå ut till potentiella kunder.

Flera enkätrespondenter (39%) uppger att de har ökat sina digitala färdigheter genom projektet, se Figur 18. Exempel på färdigheter som deltagarna lyfter att de ökat är inom digitala verktyg som Zoom, Excel och LinkedIn. Bland de som uppger delvis eller inte

upplever att de ökat sina digitala färdigheter alls uppger flera att kurserna har varit grundläggande, och därmed inte lett till ökade digitala färdigheter jämfört med deltagarnas nivå innan. Flera deltagare uppger i fritextsvaren att kurserna varit anpassade för personer med väldigt låga digitala färdigheter. Ett flertal respondenter uppger också att de inte sett ett behov av att utveckla nya digitala färdigheter, vilket gjort att de inte deltagit i någon av de kurser som haft det som fokus, utan prioriterat andra kurser där man sett större behov.

Figur 18. Enkätresultat: Upplever du att dina digitala färdigheter har ökat genom projektet? (n=125)

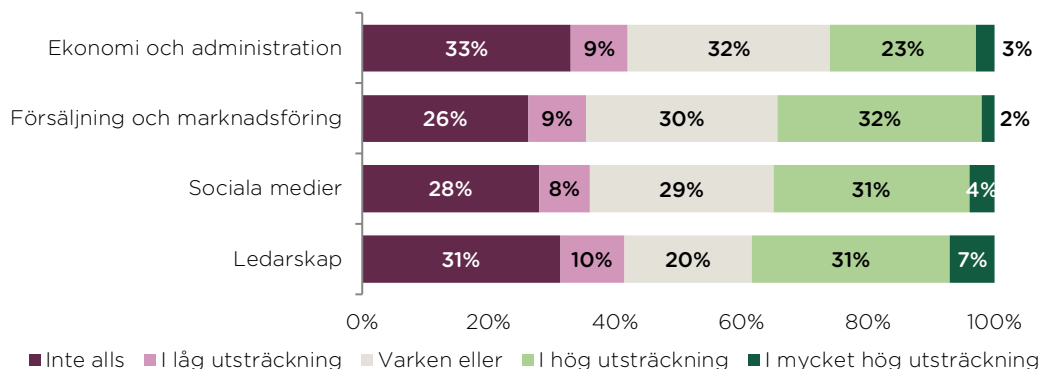

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

DELTAGARNA HAR ÖKAT ANDRA FÖRMÅGOR GENOM PROJEKTET

Projektdeltagarna har även i viss utsträckning ökat andra förmågor genom projektet. I enkätundersökningen ser vi att knappt 40 procent av deltagarna har ökat sina kunskaper om ledarskap i hög eller mycket hög utsträckning, se Figur 19. Drygt en tredjedel uppger också att de ökat sina kunskaper om försäljning och marknadsföring samt sociala medier i hög eller mycket hög utsträckning. Däremot är det även många som uppger att de inte har ökat sina kunskaper inom dessa områden, vilket delvis förklaras i fritextsvar av respondenterna att de inte deltagit i kurser som haft detta fokus.

Figur 19. Enkätresultat: I vilken utsträckning har du ökat dina kunskaper om följande (n = 321)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

3.3 Måluppfyllelse företagsnivå

Ramboll bedömer att projektet har haft ganska hög måluppfyllelse på företagsnivå. Majoriteten av företagen har fått med sig kunskaper från projektet som kommit till användning i deras verksamhet och de flesta företagen har fått en mer positiv inställning till kontinuerlig kompetensutveckling. Företagen upplever att projektets kompetensplattform har varit användarvänlig, men skulle kunna förbättras. Däremot har endast ett fåtal företag tagit fram en kompetensutvecklingsplan som ett resultat av projektet. Projektet har inte heller bidragit till ökade kunskaper inom hållbarhet.

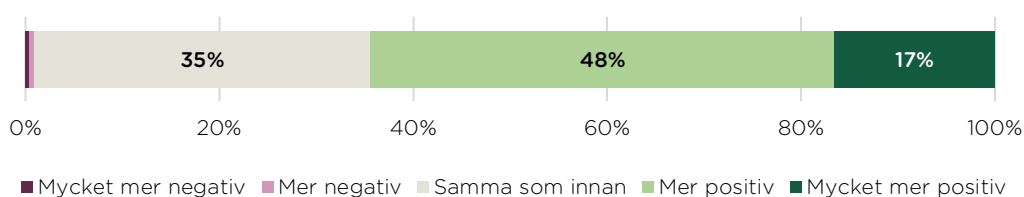
FLERA FÖRETAG HAR POSITIV INSTÄLLNING TILL KOMPETENSUTVECKLING

Projektet har haft som ambition att deltagande företag ska öka sin förståelse för vikten av kontinuerlig kompetensutveckling samt att företagen ska ha en mer positiv inställning till kompetensutveckling.

Medparten av respondenterna (65%) uppger att de är mer eller mycket mer positiva till kontinuerlig kompetensutveckling nu jämfört med innan deltagande i Effekt, se Figur 21.

Majoriteten av deltagarna som aldrig deltagit i kompetensutvecklingsinsatser förut (74%) eller endast en gång förut (66%) uppger att de är mer eller mycket mer positivt inställda till kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser nu jämfört med förut. Bland de deltagare som uppger att deras insikt är densamma som innan lyfter flera att de redan innan deltagande i Effekt varit positiva och alltid tyckt att det är viktigt, men att det inte förändrats under projektet. Detta bekräftas även i intervjuer med flera deltagare. Dessa deltagare har också i flera fall deltagit i kompetensutvecklingsinsatser förut.

Figur 20. Enkätresultat: Hur skulle du beskriva din inställning till kontinuerlig kompetensutveckling nu jämfört med innan ditt deltagande i Effekt? (n = 320)

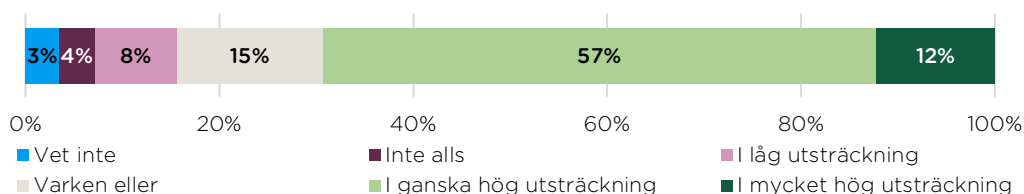
Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

Rambolls bedömning är att projektet har lyckats nå företag som är motiverade att delta i kompetensutvecklingsinsatser. Det är dock svårt att veta om resultaten hade sett annorlunda ut om projektet hade nått företag som var mindre motiverade att delta i denna typ av insatser, samtidigt som de kan ha stort behov av det. Det kan därmed behövas ytterligare arbete för att nå ut bredare.

FLERA FÖRETAG HAR REDAN FÅTT ANVÄNDNING AV KUNSKAPERNA

Projektet har haft som mål att kunskaperna ska komma till användning i företagen. Majoriteten av enkätrespondenterna (69%) uppger att de har fått användning av det de lärt sig genom Effekts aktiviteter i sitt dagliga arbete i ganska hög eller mycket hög utsträckning, se Figur 22.

Figur 21. Enkätresultat: I vilken utsträckning har du fått användning av det du lärt dig genom Effekts aktiviteter i ditt dagliga arbete? (n=320)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

Exempel på användningsområde som deltagarna lyfter i enkäten är bland annat att de kunnat arbeta effektivare, med hjälp av exempelvis Office365 och prissättningsmodeller, förbättrat sitt arbete med marknadsföring och sociala medier. Flera av deltagarna upplever också att kunskaperna från Effekt bidragit till att de blivit bättre på att planera, prioritera och leda den dagliga verksamheten samt tänka på nytt.

I intervjuer uppger därtill flera deltagare uppger att de i högre utsträckning börjat använda digitala plattformar och verktyg så som sociala medier (främst LinkedIn) bland annat i syfte att synliggöra företaget mer externt. Flera uppger också att de har utvecklat nya kontaktnät genom kurserna. Några deltagare uppger att de också fått användning av kunskaperna internt, exempelvis uppger några deltagare att de utvecklat nya metodiker

för att samtala med anställda, sätta upp mål och visioner för företaget, samt utveckla nya policyer.

Vissa företag vi intervjuat uppger dock att de inte haft tid att reflektera över om de fått användning för kunskaperna, vilket indikerar att kunskaperna inte alltid kommit till den användning som de hade kunnat. Det är dock kort tid sedan deltagarna medverkat i projektet, vilket gör att projektdeltagarna har svårt att utvärdera nyttan.

FÖRETAGEN UPPLEVER KOMPETENSPLATTFORMEN SOM ANVÄNDARVÄNLIG MEN SKULLE KUNNA FÖRBÄTTRAS

Projektet har haft som mål att kompetensplattformen (Mina sidor/kursportalen) ska möjliggöra småföretag att genomföra behovsanalyser och planera kompetensutveckling för sig och sina anställda. Ramboll bedömer att målsättningen är uppnådd i hög utsträckning. Nästan alla enkätrespondenter (95%) uppger att det har varit enkelt eller delvis enkelt att använda kompetensplattformen, se Figur 20. Detta bekräftas även i intervjuer med deltagare. Bland de som uppger "delvis" anger flera i fritextsvaren att de efterfrågar en lite tydligare plattform. Bland annat efterfrågas ett tydligare system för att se vilka kurser som finns tillgängliga. Dessutom upplever många deltagare att även om det har varit lätt att boka kurser, så har det varit svårt att få en bra överblick av vilka kurser som man har bokat. Ett önskemål som lyfts är en kalender som visar alla kurser och tider samt vilka kurser man är bokad på, för att underlätta bokningsprocessen och enklare hålla koll på vilka kurser man är bokad på.

Figur 22. Enkätresultat: Upplever du att det har varit enkelt att använda kompetensplattformen (Mina sidor)? (n=234)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

I intervjuer framför flera deltagare att plattformen skulle kunna förbättras, exempelvis genom att gruppera kurser utifrån ämnesområden, snarare än i bokstavsordning, i syfte att få en bättre överblick över tillgängliga kurser. Därutöver är det några deltagare som upplever att det varit svårt att bjuda in anställda till plattformen samt att hitta kurser som ligger längre fram i tiden. Projektgruppen har arbetat löpande med förbättringar och utvecklingar av kompetensplattformen under projektet.

FÅ FÖRETAG HAR TAGIT FRAM EN KOMPETENSUTVECKLINGSPLAN

Projektet har haft som målsättning att företag tar fram en kompetensutvecklingsplan och använder den för att planera och investera i kompetensutvecklingsinsatser. Ramboll bedömer att målsättningen endast delvis är uppnådd.

Få av de intervjuade deltagarna uppger att de genom projektet tagit fram en kompetensutvecklingsplan för företaget. Däremot uppger några deltagare att de börjat se över kompetensutvecklingen i företaget. Till exempel har flera börjat inleda interna diskussioner kring vad som behöver utvecklas och vissa har börjat utveckla nya rutiner för kompetensutveckling. Företagen har dock svårt att besvara om detta skett till följd av att de deltagit i Effekt. Givet att de flesta deltagare vi intervjuat driver soloföretag, är det även möjligt att deltagarna inte upplever att de haft ett särskilt stort behov av att utveckla en kompetensutvecklingsplan.

Större delen (49%) av deltagarna som svarat på enkäten upplever att Effekt har hjälpt till, eller delvis hjälpt till med att skapa en bättre förståelse och att prioritera kompetensutveckling inom deras företag (se Figur 17). I fritextsvaren beskriver ett antal

deltagare att behovskartläggningen och samtal med coacherna har bidragit till att identifiera eventuella behov, vilket har underlättat deras val av kurser. En stor del (41%) av deltagarna uppger att Effekt inte har bidragit till en ökad förståelse och prioritering av kompetensutveckling i deras verksamhet. Skälen som uppges i fritextsvaren är att dessa deltagare har haft en tydlig självbild redan innan projektet av vilka kompetenser som behövs utvecklas, därmed har inget behov funnits.

Figur 17. Enkätresultat: Har ni fått hjälp från Effekt att förstå och prioritera kompetensutveckling i ert företag? (t.ex. vilka kurser ni ska delta på?) (n=234)

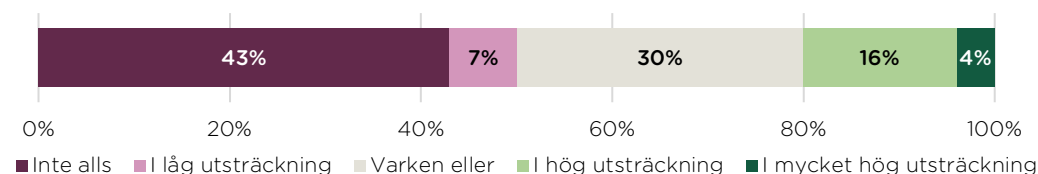
Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

PROJEKTET HAR INTE LETT TILL MER STRATEGISKT HÅLLBARHETSARBETE I SÄRSKILT HÖG UTSTRÄCKNING

Projektet har även haft som målsättning att 100 företag ska ha börjat ta fram en plan för företagets hållbara utveckling för att börja jobba mer systematiskt med hållbarhet. Denna målsättning har varit svår att följa upp då projektet haft olika typer av hållbarhetskurser och inte haft en särskild kurs som handlat om att hjälpa företag att ta fram en plan för företagets hållbarhetsarbete. Inget av de intervjuade företagen uppger att de har tagit fram en plan för företagets hållbarhetsarbete. Av fritextsvaren i enkäten uppger enbart en deltagare att de har avsikt att utveckla sitt tjänsteutbud med hänsyn till hållbarhet på sikt. Däremot har ett antal deltagare efterfrågat fler kurser inom hållbarhet.

Därtill ser vi i enkätresultaten att hälften av deltagarna (50%) som svarat på enkäten upplever att de inte alls eller endast i låg utsträckning ökat sina kunskaper om hållbarhet genom projektet. Det hänger delvis ihop med att endast en låg andel av företagen som deltagit i Effekt valt kurser inom hållbarhet.

Figur 23. Enkätresultat: I vilken utsträckning har du ökat dina kunskaper om hållbarhet (n = 321)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

3.4 Horisontella principer

Ramboll bedömer att projektet har delvis nått sina målsättningar vad gäller horisontella principer. Projektets ambition har varit att inte enbart ha horisontella principer som isolerade insatser, utan att integrera dem som en naturlig del av arbetet. Det har dock gjort det svårt att utvärdera effekten. Projektet har också haft som mål att alla ska kunna delta i aktiviteterna, oavsett funktionsvariation. Enstaka deltagare med funktionsnedsättningar lyfter brister i tillgänglighet för synnedsatta och personer med social fobi. Därtill upplever majoriteten av deltagarna i enkäten att de inte ökat sina kunskaper om inkludering och jämställdhet genom projektet.

HORISONTELLA PRINCIPER SKULLE GENOMSYRA ARBETET

Enligt projektgruppen har de haft som ambition att horisontella principer inte ska vara isolerade till specifika insatser, utan vara en integrerad del av arbetet. Projektgruppen

uppgger att internt säkerställer de till exempel en jämn könsfördelning vid rekrytering av företag, hur de kan arbeta med att säkerställa tillgänglighet i sina insatser, samt att de arbetar med normbrytande kommunikation. Däremot uppgger projektgruppen att det inte varit enkelt att säkerställa att de får ut tänket kring horisontella principer ut till deltagare, eftersom de inte vill göra det till specifika insatser som just handlar om de horisontella principerna. Det innebär att deltagare kan få med sig kunskaper omedvetet, men att det blir svårt att följa upp

KURSLEDARNA HAR ANPASSAT KURSERNA EFTER PRINCIPERNA

Projektet har haft tydliga krav på kursledarna att de ska integrera horisontella principerna i sina kurser, till exempel vad gäller språk, tillgänglighet och val av exempel. Projektet har bland annat tagit fram checklistor för ett tillgänglighetsanpassat, jämställdhetsanpassat och icke-diskriminerings-anpassat kursupplägg. Däremot har projektet inte kunnat säkerställa att samtliga kursledare följer kraven. Projektgruppen uppgger att de möjligtvis hade behövt utbilda kursledarna mer i de horisontella principerna för att säkerställa effektiv integrering av dem i kurserna.

Flera kursledare lyfter att horisontella principer har genomsyrat deras kurser, även om de inte haft specifika kurser inom ämnet. En kursledare lyfter att deras arbetssätt bidrar till att fokus på exempelvis jämställdhet inte känns påtvingat och att det därför är ett bra tecken om deltagarna inte uppfattar att perspektivet jämställdhet tas upp. Dock lyfter kursledaren att det blir svårt att mäta om deltagarna ökat sin kunskap inom detta område.

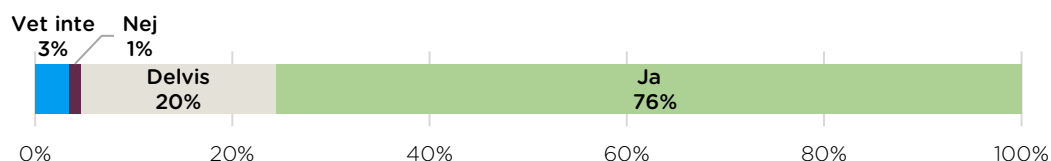
En annan kursledare lyfter att hen har tagit hänsyn till tillgänglighet genom att nyttja användandet av färg, form, små grupper och andra pedagogiska metoder. Kursledaren lyfter även att genom att skicka materialet innan kursen kan deltagarna ställa frågor innan kurstillfällena.

MAJORITETEN DELTAGARE UPPLEVER ATT DET VARIT ENKELT ATT TA TILL SIG INNEHÅLLET I KURSERNA

Majoriteten av deltagarna upplever att det har varit enkelt att ta till sig innehållet i kurserna i enkätsvaren. Vi ser dock vissa skillnader mellan deltagarna i fritextsvar, där vissa upplever att kursledarna har varit väldigt pedagogiska, medan andra upplever att nivån på kursledarna har varit varierande.

Några deltagare uppgger i enkäten att kunskapsskillnaderna mellan kursdeltagarna har varit ett hinder för att ta till sig innehållet i kurserna. De menar att glappet som finns mellan deltagare bidrar till att mycket av tiden har gått åt till att förklara för deltagarna med lägre kunskapsnivå. Dessutom upplever även ett fåtal deltagare att kurserna har varit för generella, vilket har gjort att inga nya kunskaper har skapats. I fritextsvaren lyfter även några deltagare att de hade önskat att få tillgång till kursmaterialet innan kursstart. Deltagare beskriver att tillgång till kursmaterialet i förväg hade bidragit till att bättre kunna förbereda sig och ett mer effektivt sätt att ta anteckningar under kursen.

Figur 19. Enkätresultat: Upplever du att det har varit enkelt att ta till dig innehållet i kurserna? (n=323)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

VISSA UTMANINGAR FÖR INDIVIDER MED FUNKTIONSvariation

Projektet har också haft som mål att alla ska kunna delta i projektets aktiviteter oavsett funktionsvariation. Totalt har sjutton deltagare uppgett i enkäten att det har någon form av funktionsnedsättning, varav totalt tre lyfter att de uttryckt behov av anpassat stöd, se Figur 24.

Figur 24. Enkätresultat: Har du uttryckt behov av anpassat stöd till följd av en funktionsnedsättning som t.ex. syn- eller hörselnedsättning? (n=324)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

Två av de deltagare som uppgett att de uttryckt behov upplever dock att deras behov inte möttes, se Figur 25. I fritextsvaren lyfts bland annat att det finns vissa brister i tillgängligheten för synnedsatta och för de som har social fobi. Ramboll bedömer därför att målet inte är till fullo uppnått.

Figur 25. Enkätresultat: Upplever du att Effekt har bemött dina behov av anpassat stöd? (n=3)

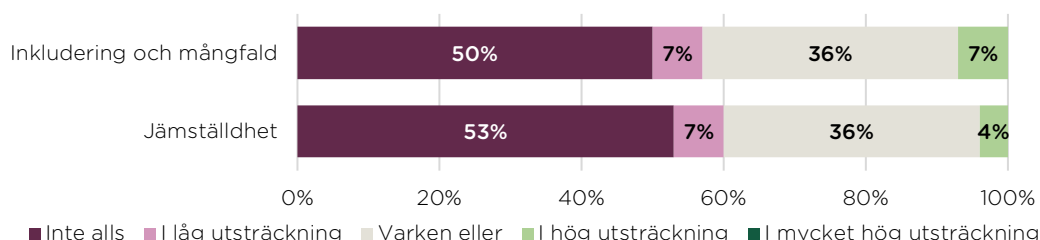

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

DELTAGARNA HAR INTE ÖKAT SINA KUNSKAPER OM INKLUDERING OCH JÄMSTÄLLDHET

Projektet har haft som målsättning att deltagarna ska öka sina kunskaper om inkludering och jämställdhet. Majoriteten av de intervjuade deltagarna upplever att de antingen inte uppmärksammat jämställdhet och inkludering i sina kurser eller aktivt valt bort dessa kurser på grund av att de inte ansett att de varit relevanta för dem. Majoriteten av respondenter (57–60 procent) uppger också att de inte alls eller endast i låg utsträckning ökat sina kunskaper om inkludering och mångfald eller jämställdhet, se Figur 26.

Figur 26. Enkätresultat: I vilken utsträckning har du ökat dina kunskaper om jämställdhet, inkludering och mångfald? (n = 321)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

Några deltagare lyfter fram i intervju att de inte ser någon skillnad på olika människor och att de är verksamma inom branscher som de upplever som inkluderande och jämställda. Över lag tycks deltagarna således antingen inte vara motiverade eller själva anse att de har ett särskilt stort behov av dessa insatser. Detta reflekteras även i behovskartläggningen där jämställdhet är det område som företagen uppger som minst prioriterat och där de anser sig ha lägst behov att utvecklas.

4. Projektets effektivitet

I följande kapitel presenterar vi Rambolls bedömning av projektets effektivitet. Ramboll bedömer att projektet haft en god effektivitet över lag trots en del utmaningar på vägen. Genomförandet av projektet har på det stora hela fungerat bra enligt både projektgruppen och externa parter som företagarna, coacher och kursledare. Trots kort genomförandetid har projektets aktiviteter genomförts enligt plan, med undantag för vissa förseningar. Projektets digitala format och engagerade projektgrupp har varit stora framgångsfaktorer i möjliggörandet att nå många företag nationellt. De främsta utmaningarna har varit att rekrytera företag under en kort tid, få till en fungerande kompetensplattform och säkerställa att kurserna passar för alla olika deltagare med olika förkunskaper. Det har även varit en utmaning att få deltagare att delta i kurser inom hållbarhet. Projektgruppen har tagit med sig nya lärdomar och förslag på förbättringar för att säkerställa ett ännu mer effektivt genomförande i framtiden.

4.1 Genomförandet har fungerat bra på övergripande nivå

Projektgruppen upplever att genomförandet av projektet har på det stora hela fungerat bra. Denna bild delar även Företagarna, coacher och kursledare. Enligt projektgruppen har projektets aktiviteter, trots kort genomförandeperiod, över lag genomförts enligt plan, med undantag för vissa förseningar av bland annat E-learning. Samarbetet mellan Affärskompetens och Företagarna samt mellan Affärskompetens och kursledarna har fungerat bra över lag.

SAMARBETET I PROJEKTET HAR FUNGERAT BRA ÖVER LAG

Enligt projektgruppen, kursledarna och Företagarna har samarbetet dem emellan fungerat bra över lag. Kursledare uppger i intervju att kommunikationen med Affärskompetens har fungerat smidigt och att de tydligt förstått vilka kurser som ska levereras. Några kursledare uppger i intervju att kommunikationen blev ännu bättre efter att Affärskompetens införde en kundtjänst som möjliggjorde dem att komma i kontakt löpande. Samtidigt uppger några att det blev något svårare i kommunikationen i samband med att Affärskompetens växte och de fick nya kontaktpersoner. Företagarna lyfter i intervju att de har haft jättebra och ärlig dialog vilket projektgruppen håller med om.

STÖD TILL KURSLEDARE FÖR ATT SÄKERSTÄLLA JÄMN NIVÅ

För att säkerställa bra och jämn kvalitet på kurserna anordnade projektet en inledande introduktion med samtliga kursledare. Projektgruppen har också säkerställt att någon från projektet finns tillgänglig under tiden kurserna ska genomföras, där de bland annat brukar koppla upp sig i det digitala rummet med kursledaren innan kurserna för att stämma av om allting fungerar. Projektgruppen har också tagit fram checklistor som kursledarna ska följa för att säkerställa ett tillgänglighetsanpassat, jämställt och icke-diskriminerande kursupplägg, vilket kursledarna har uppskattat. Projektgruppen har också tagit fram en kort film från ett möte med kursledare där de går igenom hur kursledarna går till väga för att pricka av deltagare. Därtill har projektet tagit fram en mall för kursbeskrivningarna med fasta rubriker som Affärskompetens granskar innan den publiceras.

4.2 Projektet har stött på flera utmaningar

Projektet har stött på flera utmaningar under projektets gång. Nedan följer en sammanställning av de huvudsakliga utmaningarna som identifierats i utvärderingen:

UTMANING ATT REKRYTERA FÖRETAG UNDER KORT TID

Enligt projektgruppen har tiden kopplat till att rekrytera så många företag som projektet haft som ambition om varit en utmaning. Projektet har använt flera olika kanaler för att nå ut till företag, bland annat har projektet fått stöd av Företagarna att nå ut till deras medlemsföretag. Företagarna uppger också i intervju att det har varit en jättestor utmaning att driva ett sånt stort projekt under kort tid, samtidigt som de upplever att projektet lyckats väl utifrån förutsättningarna. Projektgruppen uppger att både Affärskompetens och Företagarna har delvis missbedömt hur mycket rekryteringsarbete som krävs. Det krävs ett gediget arbete för att nå ut till målgruppen småföretag och få dem engagerade.

Projektet fick inte en förlängning av projektet som de ansökte om. Enligt projektgruppen och coacherna i projektet upplever de att det är synd att projektet behöver avslutas nu när de först verkligen har kommit igång med genomförandet och lyckats få in flera intresserade företag som har behov av denna typ av kompetensutvecklingsinsatser.

PROBLEM MED PROJEKTETS KOMPETENSPLATTFORM

Projektet fick upphandla en ny kompetensplattform för bokning av kurser i projektets uppstart, eftersom den föregående kompetensplattformen som de använt bland annat i projektet Digilo inte hade möjlighet att skalas upp. De hade bland annat utmaning med att köllistor till kurser inte gick att göra automatiska, vilket ledde till att projektgruppen fick lägga en hel del manuellt administrativt arbete på det som de inte räknat med från början.

KURSDELTAGARNA HAR HAFT OLIKA FÖRKUNSKAPER

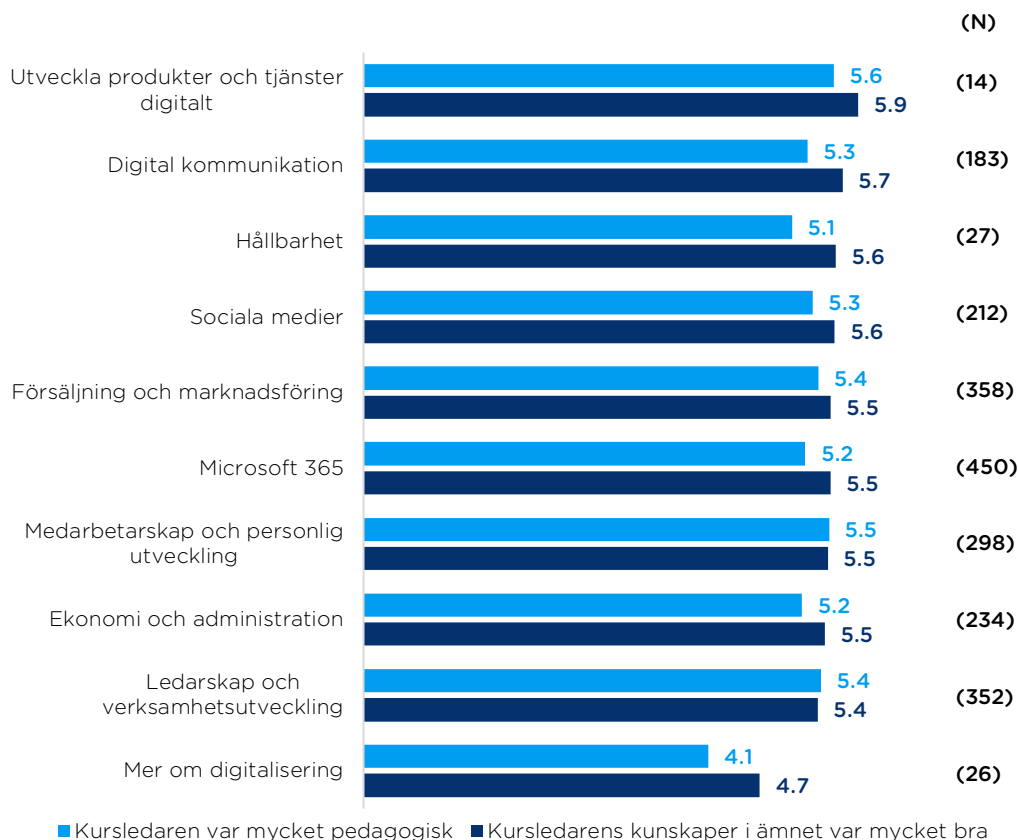
Det har även varit en utmaning för kursledarna att hitta en nivå som fungerar för deltagarna, då deltagarnas förkunskaper har varit väldigt varierande. Detta har orsakat vissa svårigheter för en del kursledare att anpassa kurserna efter gruppen. Flera deltagare lyfter i intervju att det varit en stor variation på nivå av förkunskaper bland deltagare, vilket resulterade i att en del upplevde att nivån ibland var för svår och ibland för lätt. Nästan samtliga som lyfte detta menade dock att de förstår att det kan vara svårt att hitta en nivå som passar samtliga deltagare.

Projektgruppen och kursledarna försökte lösa detta genom att skriva tydliga kursbeskrivningar med innehåll och kursmål samt med krav på förkunskaper eller förberedelser. Men det fick ej önskvärd effekt. Ganska ofta kom det kursdeltagare som antingen hade för låga förkunskaper eller som var överkvalificerade.

SVÅRT ATT SÄKERSTÄLLA JÄMN NIVÅ PÅ KURSERNA

Även om projektet arbetat förebyggande för att säkerställa jämn nivå på kurserna uppger projektgruppen att de märkt att kurserna inte alltid haft den nivå som de önskat. Till exempel har inte alla kursledare använt tillräckligt enkelt språk, eller tydliggjort mot deltagare vilka förkunskaper som krävs för att kunna delta i kurserna. Kvaliteten i kursmaterialet har också varierat där projektgruppen i vissa fall har behövt gå in och stötta kursledarna att justera materialet och innehållet så att det bättre motsvarar vad projektet förväntar sig. Kursledarna var också olika vana att genomföra digitala kurser. Vi ser även variation i kursutvärderingarna vad gäller hur nöjda deltagarna har varit med nivån på kursen och kursföreläsaren, se Figur 27. Några deltagare uttryckte i intervju att det varit svårt att veta vad kursen innehåller, samt att kursens innehåll inte alltid reflekterat vad som stått i kursbeskrivningen.

Figur 27. Kursutvärderingar: Kursledarens pedagogik och kunskaper i ämnet (skala 1-6)

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

VISSA KURSER HAR VARIT SVÅRA ATT FYLLA

Projektgruppen uppger att de kurser som varit mer konkreta, till exempel med konkreta digitala verktyg eller sociala medier, har varit mer eftersökta än kurser som varit mer strategiska, till exempel hållbarhet och digitalisering, som varit svårare att fylla. De uppger också att i de fall det rör sig om en mer konkret kurs har det varit lättare för kursledarna att ha rätt förväntningar.

UTMANING ATT FÅ DELTAGARNA ATT ENGAGERAS DIGITALT

Några kursledare lyfter att även om det digitala formatet över lag fungerar bra, finns det vissa svårigheter med att hålla deltagare engagerande under kurserna. De menar att en del deltagare stänger av kamera och ljud och lyssnar på kursen som en podd, vilket gör det svårare att få i gång diskussioner och engagemang under hela kursen. En del kursledare tar även upp svårigheter med att deltagare ibland gör andra saker, som att exempelvis jobba, under kurserna. De lyfter att de förstår att småföretagare har svårt att stänga av jobbet helt under kurstillfällena, men att även detta bidrar till att det finns svårigheter att skapa engagemang under de digitala kurserna.

DET TOG LÅNG TID ATT FÅ TILL E-LEARNING

Enligt projektgruppen hade de stora problem vad gäller att få igång E-learning. Upplägget och prismodeller skiljde sig mycket åt mellan leverantörer och begreppet "E-learning" definierades inte tydligt hos leverantörerna. Projektgruppen uppger också att tekniken inte testades tillräckligt innan avtal skrevs. Därtill uppger projektgruppen att kommunikationen mellan Affärskompetens och den upphandlade E-learning-leverantören var bristfällig och därutöver blev det svårt att få in E-learning-modulen i kursportalen.

LOU-PROCESSEN GJORDE ATT UPPHANDLING TOG LÅNG TID

Projektet behövde följa Lagen om offentlig upphandling (LOU, 2016:1145) för att upphandla leverantörer till projektet, vilket gjorde att upphandling tog lång tid. Enligt projektgruppen fanns det inte tillräckligt med tid för att göra upphandlingen på bästa sätt. Projektet hade behövt ha en specifik resurs för att arbeta med upphandling, vilket de anställt idag. Enligt projektgruppen kan de ha missat potentiella leverantörer på grund av att leverantörerna upplevde att det var för krångligt. Däremot ser de positivt på att ha följt LOU eftersom det säkerställer en mer seriös och korrekt upphandling.

UTMANING ATT FÅ DELTAGARE ATT DELTA I KURSER INOM JÄMSTÄLLDHET OCH HÅLLBARHET

Projektet har haft utmaningar att få deltagare att delta i kurser med fokus på jämställdhet och hållbarhet. Även om hållbarhet har varit ett av de områden som företagen i behovskartläggningen uttryckt störst behov av har anmälningen till dessa kurser inte varit hög. Projektgruppen uppger ett begränsat intresse bland småföretag att delta i dessa kursinsatser.

4.3 Flera framgångsfaktorer har drivit arbetet framåt

Ramboll har identifierat flera framgångsfaktorer som varit särskilt viktiga för att bemöta utmaningarna och säkerställa att projektet når sina målsättningar:

MOTIVERAD OCH ENGAGERAD PROJEKTGRUPP

Enligt projektgruppen har det varit en framgångsfaktor att ha en motiverad och engagerad projektgrupp som haft stark vilja att nå många företag nationellt. Projektgruppen har bestått av flera individer med kompletterande kompetenser som samarbetat effektivt och nära tillsammans mot gemensamma mål under den relativt korta projektperioden.

PROJEKTET BYGGER VIDARE PÅ TIDIGARE ERFARENHETER

Affärskompetens har bedrivit flera liknande projekt tidigare (och under samma tid som Effekt), som till exempel ESF-finansierade projektet Digilo, som de har kunnat dra flera erfarenheter ifrån. Till exempel vad gäller vilka kurser som erbjuds, hur kurserna är uppbyggda, hur kompetensplattformen kan användas och löpande uppföljning med projekten kan göras. Kursledare som deltagit i både Digilo och Effekt uppger också att feedbacken från Affärskompetens har förbättrats i Effekt jämfört med i Digilo.

DIGITALT FORMAT HAR MÖJLIGGJORT SMÅFÖRETAG ATT DELTA

Det digitala formatet har möjliggjort för småföretag som annars har svårt att prioritera kompetensutveckling att delta i projektets aktiviteter. Det har också möjliggjort för företag runtom i landet att delta. De intervjuade deltagarna uppger att de i hög utsträckning uppskattar kursernas digitala format. Det digitala formatet har möjliggjort ett högre deltagande, då flera deltagare uppgav att de inte skulle ha haft en möjlighet att delta i projektet om det endast erbjöds fysiskt på plats. Deltagarna menar att det över lag var enkelt att hänga med under kurserna i det digitala formatet.

Även kursledare lyfter fördelar med det digitala formatet. Zoom över lag har fungerat bra som medium, och en kursledare lyfter att Zoom-instruktionerna från Affärskompetens har varit hjälpsamt för deltagarna. En kursledare menar att det har gjort det lättare för deltagare att kunna komma ifrån sitt vanliga arbete för att

”Med syfte att nå ut till många och ge dom något värdefullt i deras vardag så tycker jag att formatet funkar bra”

Kursledare

kunna delta på kurserna. Andra menar att det digitala formatet i kombination med kortare kurstider fungerar bra för att deltagarna ska kunna hålla fokus. En kursledare lyfter att en fördel med att dela upp en heldagskurs till två tillfällen är att deltagare kan samla på sig frågor inför det sista tillfället.

E-LEARNING HAR UNDERLÄTTAT STÖRRE SPRIDNING

Projektgruppen anser att även om det strulat från början så har införandet av E-learningen varit en stor framgångsfaktor eftersom E-learningen möjliggör att deltagare kan genomföra kursen när de själva har tid för det (inte beroende av datum och klockslag). Coacherna från projektet uppger i intervju att de ser stor potential med E-learning och att det hade varit bra om de hade kunnat möjliggöra ännu fler kurser i E-learning-formatet än de hade möjlighet att göra.

KOMPLETTERANDE KORTFÖRELÄSNINGAR HAR MÖJLIGGJORT ATT FLER KUNNAT DELTA

Under hösten 2022 genomförde Effekt kortare (en timme) kortföreläsningar som företag fick möjlighet att delta på. Anledningen till att de införde dessa föreläsningar var att vissa deltagare uppgett att de inte hade möjlighet att gå en hel kurs. Föreläsningarna genomfördes oftast kring lunch eller morgon. Projektgruppen uppger att föreläsningarna var eftertraktade, med stort antal deltagare, samt att de uppskattades av deltagarna.

FÖRETAGSCOACHNING SOM KOMPLETTERAT KURSERNA

Företagscoacherna i projektet uppger att de ser att coachingen kompletterat kurserna på ett bra sätt. Den har möjliggjort för företagsledare att se möjligheter för hur de kan implementera det de har lärt sig i projektet. Coacherna uppger i intervju att småföretagare upplever ofta att de är ensamma och inte har någon att bolla frågor och tankar med, och för det ändamålet har coachingen fyllt en bra funktion.

Coacherna uppger att företagscoachningen har uppskattats bland företagen, men att de hade kunnat göra ännu större skillnad om de hade haft möjlighet att lägga mer resurser på coachningen, då de inte haft möjlighet att ge stöd till alla företag som önskat det. Flera deltagare uppger i enkäten att coacherna har varit ett bra bollplank, vilket har lett till nya insikter och idéer och många goda råd som kunnat appliceras inom deras verksamhet.

"Vi har sett enorma effekter hos vissa företag. Exempelvis har en företagare gått från att vara bagare till att vara företagsledare och faktiskt leda sina anställda"

Coach

TID FÖR DISKUSSION OCH NÄTVERKANDE

Flera av de intervjuade deltagarna lyfter att de uppskattat att det funnits ett stort utrymme att diskutera och ställa frågor till både kursledare och andra deltagare under kurserna. De menar att det har getts möjlighet att nätverka och dela med sig av olika tips som underlättar i det dagliga arbetet som småföretagare.

KURSUTVÄRDERINGAR HAR MÖJLIGGJORT JUSTERINGAR I UPPLÄGG

Projektgruppen uppger att kursutvärderingarna som deltagarna får svara på direkt efter kursen har möjliggjort för dem att få överblick över hur kurserna går och om de behöver göra justeringar i upplägget eller vilka kurser som genomförs.

Kursledarna uppger också i intervjuer att de har uppskattat kursutvärderingarna för att det ger möjlighet att justera delar av kursen under projektiden. Några kursledare lyfter även

att de uppskattat av de haft fria händer att styra kurstillfällena utifrån den deltagande gruppen så länge de håller sig inom kursbeskrivningen.

TYDLIGGÖRANDE AV TIMMAR I PROJEKT MOT DELTAGARE

Projektgruppen uppger att en positiv förändring som de gjorde i Effekt i jämförelse med deras tidigare projekt var att de tydliggjorde mot deltagare att kurstiden inkluderar både direkt kurstid och hemarbete.

SPRIDNING OM RESERVPLATSER PÅ SOCIALA MEDIER

Projektet har haft utmaningar med sena avbokningar. En framgångsfaktor för att bemöta denna utmaning var att de la upp på sociala medier om platser till kurser fanns lediga med kort framförhållning. Det gjorde att de i vissa fall lyckades fylla platserna, även om det var med kort framförhållning.

4.4 Lärdomar till det fortsatta arbetet

Projektgruppen har identifierat flera lärdomar som de tar med sig i sitt fortsatta arbete för att säkerställa ännu effektivare genomförande:

INTE BEGRÄNSA ANMÄLNINGAR PER FÖRETAG

Från början hade projektet en begränsning i hur många kurser respektive deltagande företag kunde delta på. Det fungerade dock inte väl, eftersom konsekvensen blev att företagen började avvakta med att anmäla sig för att se vilka kurser som skulle komma senare.

Därför beslutade projektgruppen att öppna upp anmälningarna så att alla företag kunnat anmäla sig till hur många kurser som helst. Det har dock gjort att kurserna har snabbt blivit fulla, samtidigt som projektet inte lyckas nå sina målsättningar med antalet företag som deltar i kurserna. Detta hade eventuellt kunnat göras mer effektivt genom att ha allt kursutbud färdigt och tydligt från start.

SATSA PÅ E-LEARNING SNARARE ÄN LIVE KURSER

Det är för sårbart att enbart ha live kurser, då de innebär höga kostnader och sårbar bokningsbeläggning. Därför ser projektgruppen större möjligheter att framöver fokusera på inspelat material och E-learning. E-learning är något som flera deltagare uppger att de har uppskattat eftersom det möjliggjort dem att delta i kursen vid den tidpunkt som fungerar för dem. Därmed skulle ett mer E-learning-inriktat upplägg bidra till att ännu fler får möjlighet att kompetensutveckla sig.

VIKTIGT ATT ÄGA LÄNKEN TILL MÖTESRUMMET

Projektgruppen lyfter att en annan viktig lärdom de tar med sig från Effekt är värdet att själva äga länken till mötesrummet där en digital kurs anordnas. Mestadels använde de i Effekt sig av egna Zoom-rum, men att de ibland av olika skäl gett kursledarna möjlighet att skapa egen länk, till exempel om de såg behov att använda Teams. Det ledde till flera utmaningar, där projektgruppen ofta inte kom åt länken och kunde göra justeringar som behövde göras.

HA HÅRDARE AVBOKNINGSREGLER

Projektgruppen uppger att det hade varit bra om de hade varit lite hårdare med avbokningsregler från början. I mitten av projektet bokade många deltagare av sig med så kort framförhållning att det inte gick att ta in en ny deltagare från kölistan. Det har inneburit onödiga kostnader för projektet och en svagare kurs på grund av för få deltagare. Projektet mötte denna utmaning till viss del under projektets gång genom att börja överfylla kurser.

De införde också en "No show avgift", vilket dock inte var något de gjorde slag i så många gånger, men som skapade ett signalvärde till företagen att de ska närvara vid de kurser de bokar upp sig på eller höra av sig om de inte kan komma.

ÄNNU TYDLIGARE INSTRUKTIONER TILL KURSLEDARE

Projektgruppen anser att de hade kunnat vara ännu tydligare i instruktionerna till kursledarna initialt. Över lag tycker projektgruppen att de var tydliga, men upplever också att de inte alltid varit tillräckligt tydliga. De uppger att en del kursledare tyckte exempelvis att det blev bekymmer att logga in och ansluta till Zoom-mötena, vilket ibland berodde på att kursledaren inte läst projektets instruktioner. Det upplever projektgruppen som ett bevis på att de inte varit tillräckligt tydliga i sina instruktioner.

FLERDELADE KURSER ÄR KOMPLICERAT

Enligt projektgruppen har det varit komplicerat att genomföra kurser som har flera delar, till exempel del 1 och del 2, vid olika tidpunkter. De har upplevt flera strul kopplade till dessa kurser, till exempel att vissa deltagare blir sjuka till andra tillfället, samtidigt som det inte går att ta in en ny deltagare eftersom de saknar grunden från den första delen. Däremot uppger projektgruppen att för lärandets skull är det mycket positivt att kunna möjliggöra flerdelade kurser, där deltagare får möjlighet att testa och öva det de lär sig emellan tillfällena. Flerdelade kurser kräver därför en mer strategisk planering för att lyckas.

Även om kursledare har uppskattat det korta kursformatet, tas vissa svårigheter upp. En svårighet är att de kan vara svårt att hinna med lika mycket på två halvdagar, och att det kan vara svårt att hålla en röd tråd genom hela kursen. Ytterligare en svårighet är att en del kursdeltagare inte kommer på det andra kurstillfället, utan att delge någon anledning.

SENA KURSER KRÄVER EXTRA BEMANNING

Projektgruppen uppger att de inte alltid planerat för bemanning till kurser som genomfördes sent på dagen eller kvällen, utan det blev många ad-hoc lösningar i de fall det inträffade. De ser därför behov av att se över bättre hur de planerar in kurser senare på dagen.

LYFT FRAM CITAT OCH GODA EXEMPEL I KURSBESKRIVNINGAR

En annan lärdom som projektgruppen tar med sig är att de skulle kunna ta med citat från deltagare som gått en kurs och lägga in den i kursbeskrivningen för att öka kursens trovärdighet och användbarhet (koppling till verkligheten). Ibland har projektet lyft in citat från deltagare i nyhetsbrev, men inte som en del av kursbeskrivningen.

INTE LITA HELT OCH HÅLLET PÅ VAD MÅLGRUPPEN LYFTER SOM BEHOV

Enligt projektgruppen finns det en skillnad mellan vad företagen säger att de har behov av för kurser och vilka kurser de faktiskt väljer att delta i. Detsamma gäller vilken tid på dygnet företagen vill ha kurserna. Det har till exempel funnits några företag som uttryckt att de önskar att gå kurser på kvällstid. När projektet har anordnat kurser på kvällstid har det dock funnits färre som deltar jämfört med hur många som uttryckt att de önskat kvällskurs. Projektgruppen uppger också att kursledarna har lyft att kvällskurserna inte fungerat så bra eftersom deltagarna ofta är för trötta för att engagera sig i kursen på kvällen.

4.5 Förslag på förbättringar

Nedan följer några förslag på förbättringspotential i liknande satsningar framöver som identifierats i intervjuer och enkätsvar med företag, samt i intervjuer med coacher, kursledare och projektgrupp.

VISSA DELTAGARE HADE ÖNSKAT MER TID FÖR DISKUSSION

Samtidigt som flertalet deltagare menar att det var tillräckligt med tid för diskussion under kurserna, lyfte vissa att de önskat mer tid för detta. Deltagare saknade även att få tid till att följa upp kompetensutvecklingen systematiskt efter kursernas slut. Flertalet uttryckte en önskan om att kunna få kurstillfällen inspelade och sedan skickade till sig för att de enkelt ska kunna fräscha upp sin kunskap, eller kunna gå tillbaka om det är något de glömt. Projektgruppen uppger dock att kostnaden för projektet hade blivit betydligt högre om de hade beställt inspelade kurser.

Även om flera kursledare lyfter fördelarna med att hålla i kortare kurser, menar även dem att det korta kursformatet resulterar i mindre tid för diskussioner, och att det ibland kan bli för långa delar av monolog för att hinna med att gå igenom allt innehåll.

INSPELNING AV KURSRENA HADE UPPSKATTATS AV VISSA DELTAGARE

Några deltagare uppger i intervju att de har haft svårt att komma ihåg vad de lärt sig på kurserna. Några uppger att de inte har hittat kursmaterial från kurserna i efterhand. Några andra uppger att det hade varit bra om man hade spelat in kurserna för att kunna titta igen i efterhand.

ANPASSNINGAR AV KURSTIPS EFTER BEHOVSKARTLÄGGNING

Både coacher och projektgrupp uppger att de hade behövt hitta en lösning för att bättre tydliggöra mot företagen vilka kurser de borde gå på, i enlighet med vilka behov som de uttryckt som störst i behovskartläggningen. Coacherna uppger i intervju att de har fått hjälpa företagen att hitta relevanta kurser via företagscoachingen, men att eftersom Effekt har haft ett så stort utbud av kurser hade företagen behövt tydligare rekommendationer direkt i kompetensplattformen kring vilka kurser de borde gå.

DELA UPP KURSER EFTER FÖRETAGENS BEHOV OCH FÖRKUNSKAPER

Som tidigare nämnt har det varit svårt att säkerställa en jämn nivå på kurserna eftersom företagen haft olika behov och förkunskaper. Både kursledare, deltagare och projektgrupp anser att de kan behöva göra bättre uppdelning av kurserna i olika nivåer (grund, avancerad, etc.) samt tydligare beskriva vilka förkunskapskrav som behövs och vad företagen förväntas lära sig under tillfället.

FORUM FÖR ERFARENHETSUTBYTE BLAND KURSLEDARE

Några kursledare uppger att det från början i projektet fanns ett forum för erfarenhetsutbyten bland kursledare, där de hade gemensamma möten som Affärskompetens arrangerade. Däremot ersatte en Teamsyta forumet, vilket kursledarna upplever fungerat mindre bra. Några lyfter att det hade varit bra med fler erfarenhetsträffar där kursledare träffas för att bolla idéer med varandra.

5. Projektets hållbarhet

I följande avsnitt presenterar vi Rambolls bedömning av projektets förutsättningar att nå hållbara resultat. Rambolls bedömning är att det finns goda förutsättningar för projektet att nå flera hållbara resultat. Projektet har bidragit till att öka småföretagens intresse för kontinuerlig kompetensutveckling. Majoriteten planerar att fortsätta kompetensutveckla sig, varav flera aldrig deltagit i kompetensutvecklingsinsatser tidigare. Något som Ramboll bedömer är en god indikation på att Effekt skapat en bestående effekt bland deltagande småföretags kompetensutveckling. Projektet har också gett deltagarna ökade kunskaper och kompetenser som förväntas komma till användning både i deras nuvarande arbetsuppgifter, samt i nya arbetsuppgifter på sikt.

Däremot är det fortsatt utmaning för småföretagare att avsätta tid och resurser till denna typ av kompetensutvecklingsinsatser. Vår bedömning är därför att möjligheten till subventionerad kompetensutveckling är därför avgörande för att säkerställa att småföretagare kompetensutvecklar sig och sina anställda.

Projektets lärdomar kommer att fortsätta leva kvar i två nya projekt som startas efter att Effekt avslutas. Projektet kommer också att sprida projektets resultat och lärdomar till olika aktörer i främjandesystemet.

5.1 Projektet förväntas leda till ökad kompetensutveckling

Projektet har haft som ambition att insatserna ska leda till att fler småföretag inser vikten av kontinuerlig kompetensutveckling och fortsätter att kompetensutveckla sig. Enligt enkätundersökning och intervjuer med företagen finns goda förutsättningar för att projekten fortsätter kompetensutveckla sig.

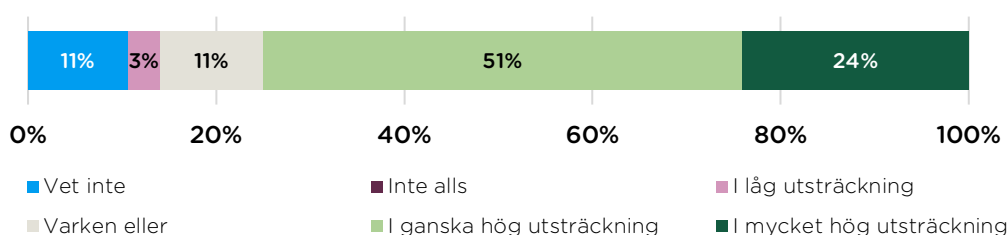
MAJORITETEN AV FÖRETAG TÄNKER FORTSÄTTA KOMPETENSUTVECKLA SIG

Samtliga intervjuade företag uppger att de tänker fortsätta kompetensutveckla sig. De uppger att de haft positiva erfarenheter av Effekt och några nämner att de insett vikten av kontinuerlig kompetensutveckling för att hänga med i den tekniska utvecklingen och andra omvärldsförändringar. Majoriteten av enkätrespondenterna (75%) uppger att de kommer att fortsätta kompetensutveckla sig i hög eller mycket hög utsträckning även efter att Effekt avslutas, se Figur 28.

"Effekt har varit fantastiskt och haft en avgörande effekt för min affärsutveckling!"

Deltagare

Figur 28. Enkätresultat: I vilken utsträckning kommer du att fortsätta kompetensutveckla dig även efter att Effekt avslutas? (n=320)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

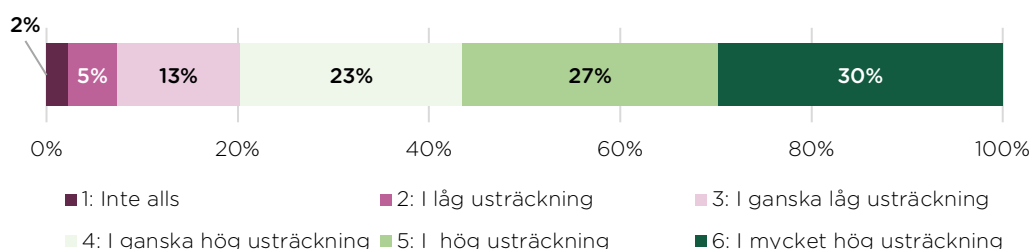
Tittar vi närmare på deltagare som aldrig kompetensutvecklat sig förut uppger 67 % att de kommer kompetensutveckla sig i ganska eller mycket hög utsträckning och 71 % av de som deltagit endast en gång förut. Några av deltagarna uppger i enkäten att

kompetensutveckling är en viktig del av verksamhetens framtida planer samt viktigt för att hänga med i utvecklingen. En del uppger i fritextsvaren att tillgänglighet och kostnader för vidare kompetensutveckling kommer vara avgörande.

5.2 Flera har fått med sig kunskaper som möjliggör dem att ta an sig nya arbetsuppgifter

Kursutvärderingarna visar även att projektets kurser varit till nytta för deltagare på längre sikt. Majoriteten av projektets deltagare (57 %) uppger att kurserna i hög eller mycket hög utsträckning givit dem ökade möjligheter att ta sig an nya arbetsuppgifter, se Figur 29. Även om den framtida nyttan är högst spekulativ, är resultatet en god indikation om att kurserna medfört att projektets deltagare står bättre rustade inför sitt framtida yrkesliv. Projektgruppen uppger att de har delvis skapat förutsättningar för detta genom att säkerställa att kursledarna ger deltagarna instruktioner om att öva på det de har lärt sig för att säkerställa att kunskaperna kommer till användning och omsätts till kompetens.

Figur 29. Kursutvärderingar: Kursen ger mig ökade möjligheter att ta mig an nya arbetsuppgifter (n= 2 109)

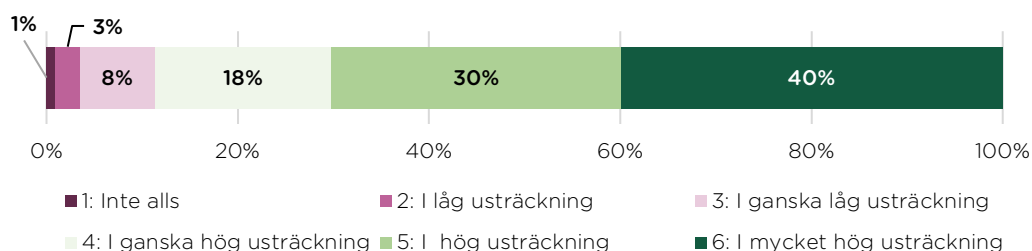

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

5.3 Företagen har fått nytta av kurserna

Utöver att kurserna skapat nytta för projektets deltagare, har de även varit deltagares företag till gagn. Utifrån kursutvärderingarna går det skönja att merparten av projektets deltagare (70 %) anser att företaget som de arbetar på kommer ha nytta av kursen som de deltagit i, i hög eller mycket hög utsträckning, se Figur 30.

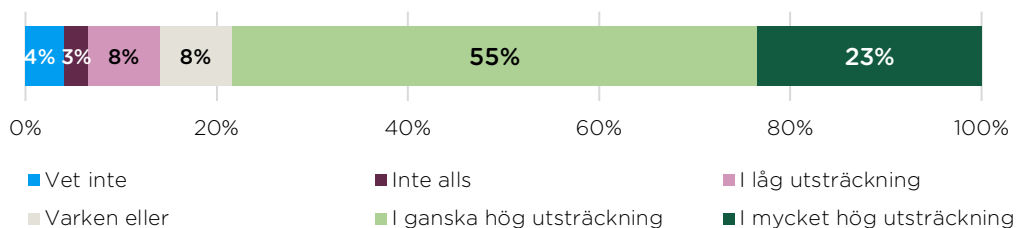
Figur 30. Kursutvärderingar: Företaget jag arbetar på kommer ha nytta av att jag har deltagit i kursen (n= 2 141)

Källa: Projektets kursutvärderingar, Rambolls bearbetning.

Majoriteten av respondenterna i enkäten (78%) bedömer att de kunskaper och färdigheter som de utvecklat genom Effekt kommer att komma till användning även på sikt i ganska hög eller mycket hög utsträckning, se Figur 31. Exempel på användningsområden som deltagarna lyfter i fritextsvaren är bland annat kunskaper inom försäljning, ledarskap. Flera deltagare uppger i intervjuer att de ser fortsatt användning av de kunskaper de fått med sig och att det i viss utsträckning kan påverka företagets långsiktiga konkurrenskraft

Figur 31. I vilken utsträckning bedömer du att de kunskaper och färdigheter som du utvecklat genom Effekt kommer att komma till användning även på sikt? (n=320)

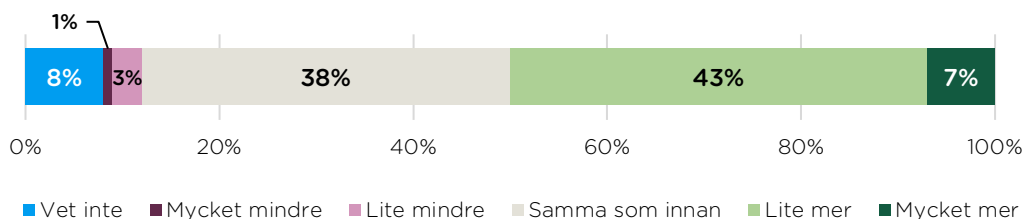

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

5.4 Fler företag förväntas kompetensutveckla sina anställda

Projektet förväntas även leda till att fler småföretag fortsätter att kompetensutveckla sina anställda. Enligt enkätundersökningen bedömer hälften av företagsledarna att de kommer att lägga lite eller mycket mer resurser på kompetensutvecklingsinsatser nu framöver jämfört med tidigare, se Figur 32. Några av de som uppger att de inte kommer att lägga högre resurser på kompetensutveckling framöver uppger att en av anledningarna är att de inte omsätter mycket i företaget och kan därför inte prioritera det.

Figur 32. Enkät svar: Hur mycket resurser bedömer du att ni i företaget kommer att lägga på kompetensutvecklingsinsatser nu framöver? (n = 230)

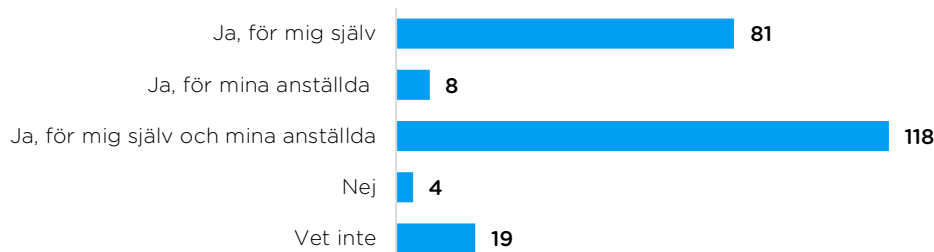

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

FÖRUTSÄTTNINGARNA I EFFEKT MÖJLIGGÖR VIDARE KOMPETENSUTVECKLING

En enkätrespondent uppger att när de inte kommer att ha tillgång till kursplattformen med det stora utbudet av kurser ser de inte lika stor möjlighet att gå kompetensutveckling, eftersom det kommer ställa högre krav på företagaren att söka upp kurser, vilket de har begränsat med tid att göra. Enligt enkätundersökningen uppger majoriteten av företagsledarna (90%) att de skulle fortsätta kompetensutveckla sig eller sina anställda om liknande förutsättningar som gällt inom ramen för Effekt fanns, se Figur 33.

Figur 33. Enkätresultat: Om det fanns förutsättningar att delta i kompetensutveckling med de förutsättningar som gällt inom ramen för Effekt, skulle ditt företag göra det? (n = 230)

Källa: Rambolls enkätundersökning till deltagande företag.

I fritextsvaren uppger några respondenter att denna typ av projekt är avgörande för att mindre företag med begränsad ekonomi kan kompetensutveckla sig. Flera respondenter uppger dock att det också beror på om utbudet av kurser har relevans kopplat till organisationens verksamhet. Flera efterfrågar även mer fördjupande kurser.

5.5 Låg sannolikhet för bestående avtryck vad gäller hållbarhet, jämställdhet och icke-diskriminering

Ramboll bedömer att det är låg sannolikhet att Effekt kommer bidra till några större förändringar vad gäller hållbarhet, jämställdhet eller icke-diskriminering. Knappt några deltagare har börjat ta fram en strategi eller plan kopplat till företagets hållbarhetsarbete och endast en låg andel deltagare uppger att de har ökat sina kunskaper om hållbarhet, jämställdhet eller icke-diskriminering.

5.6 Två nya projekt planeras

Affärskompetens startar i skrivande stund upp två nya projekt inom ramen för ESF+ där lärdomar från Effekt ligger i fokus och tas vidare. Ett av projekten (Perfekt) blir en direkt fortsättning av Effekt med kompetensutvecklingsinsatser på nationell nivå. Det andra projektet (Reform) blir ett projekt i Norra Mellansverige, lite mer liknande Digilo än Effekt, men med fokus på att djupdyka i kompetensförsörjningsproblematiken bland småföretag. Enligt projektgruppen finns redan ett stort intresse från företag till de nya projekten.

5.7 Intern samsyn finns för fortsättningen

Enligt projektgruppen finns en god samsyn internt på Affärskompetens. Däremot finns inte några planer än för det operativa i de nya projekten eftersom de inte startat ännu. Affärskompetens har en grupp internt som synkar och koordinerar vad som ska göras vid och efter avslutet av Effekt och Digilo och hur arbetet ska fördelas.

Projektgruppen har uppgett att även om dialogen med samarbetspartners har fungerat bra via styrgruppsmöten så har det varit svårt att få de helt insatta i det fortsatta arbetet. Projektgruppen uppger att de kommer att se över hur de ska involvera styrgruppen bättre i kommande projekt för att inte fokusera på mål och budget, utan snarare med fokus på målgruppen, varför det är viktigt att arbeta med dem och hur man når ut till dem.

5.8 Projektet har delvis arbetat med spridning av lärdomar

Projektgruppen uppger att de ännu inte presenterat resultaten från projektet extern, utan ser det snarare som möjlighet att göra efter att denna slututvärdering färdigställs. Däremot har Affärskompetens löpande spridit information om Effekt och vikten av denna typ av kompetensutvecklingsinsatser i olika forum. De viktigaste lärdomarna som de arbetat med att sprida är:

1. Vad den stora gruppen småföretagare har för verkliga behov när det kommer till kompetensutveckling.
2. Hur man faktiskt når fram till gruppen småföretagare, både vad gäller kommunikation och utbud. Det finns en föreställning hos bl.a. företagsfrämjare om att gruppen småföretagare är svåra att nå fram till och att de inte vill utvecklas.
3. Det är viktigt att möta företagen där de befinner sig, vilket ofta är mer i det operativa arbetet och sällan i det strategiska arbetet.

Målgrupperna för spridningen har främst varit Region Gävleborg, Region Dalarna och Region Västmanland samt Företagarna som de träffat i olika forum. Projektet har också medverkat i Morgonsoffan, på företagsmässor och på ESF-träffar. Därtill har projektet spridit erfarenheter från Effekt i deras andra projekt Näringslyftet som riktar sig mot kommuner.

Projektgruppen uppger att de vill gärna nå fler kommuner, regioner, branschorganisationer, främjandeaktörer samt Sveriges kommuner och regioner (SKR), som de har ramat in som huvudgrupp för sitt avslutande spridningsseminarium av

projektet. De uppger att det blir viktigt att de aktörer som jobbar med samma typ av målgrupper ska ta del av projektets lärdomar, både framgångsfaktorer och utmaningar, för att undvika att samma misstag görs om och säkerställa mer framgångsrika genomföranden.

Projektgruppen uppger att de håller på att ta fram en plan för spridning och att de har börjat sammanställa kontaktlistor på intressanta målgrupper att höra av sig till. Den långsiktiga spridningen kommer att ske via Affärskompetens webbplats och sociala kanaler.

6. Slutsatser och rekommendationer

I följande kapitel presenterar vi Rambolls slutsatser och rekommendationer.

6.1 Subventionerad kompetensutveckling för småföretag behövs

Vår utvärdering visar att subventionerad kompetensutveckling för småföretag behövs. En tredjedel av deltagarna i Effekt har aldrig tidigare deltagit i kompetensutvecklingsinsatser, samtidigt som flera lyfter behov av det. Den största anledningen till att småföretag inte genomför kompetensutveckling är för att kostnaderna är för höga. Genom Effekt har Affärskompetens lyckats kompetensutveckla flera småföretag runtom i hela Sverige. Majoriteten av företagen (60%) har varit företag med upp till en anställd i företaget, vilket är en företagsgrupp som har särskilt svårt att prioritera kompetensutveckling.

Effekt har bevisat att det går att nå småföretag, även de minsta företagen, med denna typ av insatser, så länge man anpassar genomförandet efter småföretagens behov. Detta har projektet lyckats göra genom att bland annat ge ett varierat utbud av kurser, företagscoachning, föreläsningar och E-learning. Majoriteten av deltagarna uppger att de tänker fortsätta kompetensutveckla sig. Bland de deltagare som aldrig tidigare gått en kompetensutvecklingsinsats planerar majoriteten (67 %) att fortsätta kompetensutveckla sig.

FORTSÄTT GE STÖD TILL SMÅFÖRETAG – MEN SE ÖVER UPPLÄGGET

Rambolls rekommendation till Affärskompetens är att fortsätta ge stöd och kompetensutveckling till småföretag. Affärskompetens har genom sina projekt, inklusive Effekt, byggt upp en etablerad verksamhet som på smidigt och effektivt sätt kan ge kompetensutveckling till småföretag. Kursutvärderingarna har också möjliggjort för projektet att fånga upp hur kurserna går och vilka kunskaper deltagarna får med sig och göra anpassningar vid behov. Samtidigt bedömer Ramboll att det blir viktigt att Affärskompetens drar nytta av framför allt fyra lärdomar från Effekt till sina fortsatta satsningar för ännu effektivare genomförande:

1. **Satsa på E-learning:** Även om E-learningen startade sent har den visat goda resultat och företagen har uppskattat möjligheten att genomföra kurser genom E-learning. En större satsning på E-learning snarare än live kurser möjliggöra för fler småföretag att delta vid den tidpunkt som fungerar för dem. Det blir dock viktigt att Affärskompetens säkerställer uppföljning av och kontakt med dessa företag, vilket kan riskera att bortglömmas på grund av att man inte träffar företagen vid kurstillfällena. Här kan företagscoachningen vara ett fortsatt bra komplement.
2. **Anpassa kurser efter förkunskapsnivå:** Se över möjligheten att dela upp kurser ännu mer efter förkunskapsnivå (till exempel flera nivåer från grund till avancerat) och säkerställa att information om förkunskapskrav, innehåll och förväntade resultat tydliggörs i kursbeskrivningen för att möjliggöra bättre matchning mellan företag och kurser. Affärskompetens skulle kunna som en del av behovskartläggningen undersöka företagens förkunskaper inom de mest förekommande områdena som planeras som kurser.
3. **Dra större nytta av behovskartläggningen:** Vi bedömer att Affärskompetens har gjort en gedigen behovskartläggning som möjliggör dem att få en bra förståelse för vilka företagen som deltar i projektet är och vilka behov de har. Däremot bedömer vi att Affärskompetens kan dra ännu större nytta av behovskartläggningen. Till exempel kan det vara relevant att behovskartläggningen genererar tips på kurser för respektive företag i kompetensplattformen baserat på hur företaget besvarat kartläggningen.

4. **Hitta struktur för att säkerställa att kunskaperna implementeras:** Majoriteten av deltagarna upplever att de fått med sig kunskaper och kompetenser som de bedömer är av relevans och kommer till användning i deras arbete. Däremot uppger flera deltagare att de inte har följt upp, eller reflekterat över, sin kompetensutveckling. Här kan Affärskompetens försöka hitta en struktur för att bidra till ökad reflektion. Till exempel genom lärandeträffar eller nätverk för företagen där de kan träffas och dela erfarenheter från det de lärt sig i projektet. Det kan även göras genom att införa frivilliga test där företagen kan pröva sina kunskaper.

6.2 Det är svårt att nå ut till företag under kort period

Effekt har genomförts under en kort genomförandeperiod samtidigt som projektet har haft höga målsättningar om deltagande företag och individer. Det har varit en utmaning att nå ut till företag och de flesta företagen började inte deltagande förrän under senare delen av projektet. Det är en utmaning som förekommer i flera projekt som liknar Effekt.

HITTA EN EFFEKTIVARE STRUKTUR FÖR ATT NÅ UT TILL FÖRETAGEN

Ramboll rekommenderar att Affärskompetens ser över möjligheten att få upp en ännu bättre struktur för att nå ut till företagen. Projektet har gjort många satsningar för att nå ut till företagen där vissa fungerat bättre än andra. Det blir viktigt att dra nytta av dessa lärdomar och se över vilka kanaler och metoder för att nå ut till företagen som fungerat bäst och hur Affärskompetens kan stärka dessa satsningar ytterligare. Olika format kan behövas för olika typer av företag. Utöver Företagarnas medlemmar kan till exempel kursledarnas nätverk eventuellt nyttjas.

Därtill bedömer vi att Effekt har främst nått företag som är generellt motiverade att delta i kompetensutvecklingsinsatser. Här kan det behövas ett ytterligare satsningar och strategi för att nå ut bredare, till exempel till sektorer som varit mindre förekommande i Effekt (hotell- och restaurang, kultur, nöje och fritid samt transport och magasinering bl.a.).

6.3 Hållbarhet och jämställdhet är inte prioriterat hos småföretagare

Projektet har haft en utmaning att få småföretag att delta i kurser och insatser inom hållbarhet och jämställdhet. Projektet hade ambitiösa målsättningar kopplade till att flera företag skulle börja arbeta mer strategiskt med hållbarhet efter deltagande i Effekt, vilket de inte har uppnått. Anledningen till att företag inte ökat sitt hållbarhetsarbete är att företagen inte deltagit i kurser inom hållbarhet, även om behovskartläggningen visar att flera företag har uppgett behov av att bli bättre inom hållbarhet. Det kan indikera att området är på för strategisk nivå för att passa småföretagare i kursformat.

Jämställdhet är ett område som företagen inte prioriterar i högre utsträckning. Effekt har inte haft några kurser som tydligt fokuserat på jämställdhet, utan de har ställt krav på att kursledarna integrerar ett jämställdhetsperspektiv i sina kurser. Det blir därmed mer en undermedveten kunskap än en medveten kunskap som företagen får med sig. Vilket blir utmaning att följa upp, eftersom företagen själva inte bedömer att de fått information om jämställdhet.

HITTA ANDRA FORMAT FÖR ATT BIDRA TILL HÅLLBARHET OCH JÄMSTÄLLDHET

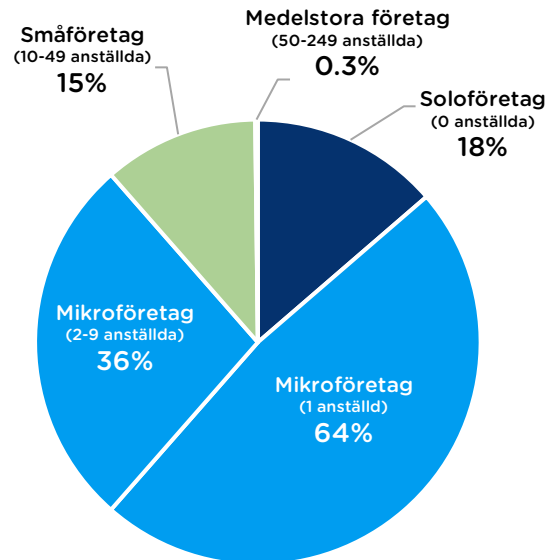
Ramboll rekommenderar Affärskompetens att hitta andra format för att bidra till att företag ökar sina kunskaper inom hållbarhet och jämställdhet och ser över sina strukturer vad gäller företagets hållbarhetsarbete. Exempelvis kan företagscoachningen med fördel användas mer strategiskt för att diskutera företagets behov och möjligheter kopplade till hållbarhet och jämställdhet.

Bilaga 1 – Överblick företag i Effekt

I följande bilaga presenteras en överblick över företagsportföljen i Effekt.

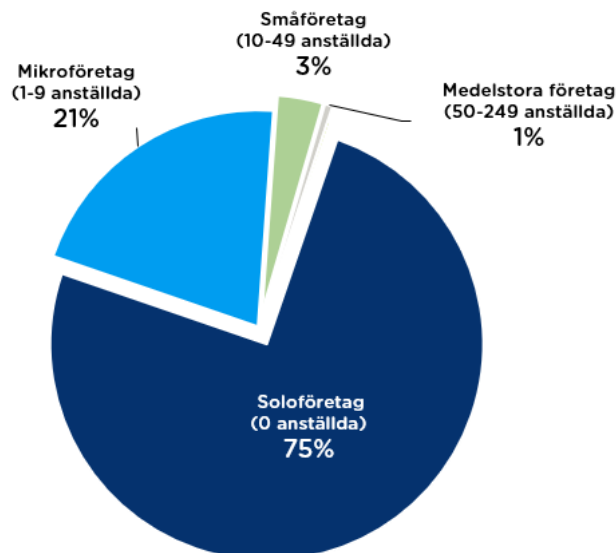
FÖRETAGSSTORLEK

Figur 34. Fördelning företagsstorlek bland deltagande företag (n = 778)

Källa: Projektdata & bolagsinfo från Retriever, Rambolls bearbetning.

Figur 35. Jämförelse med riksgenomsnittet: andel företag per företagsstorlek, 2021

Källa: SCB, Rambolls bearbetning

BRANSCHFÖRDELNING

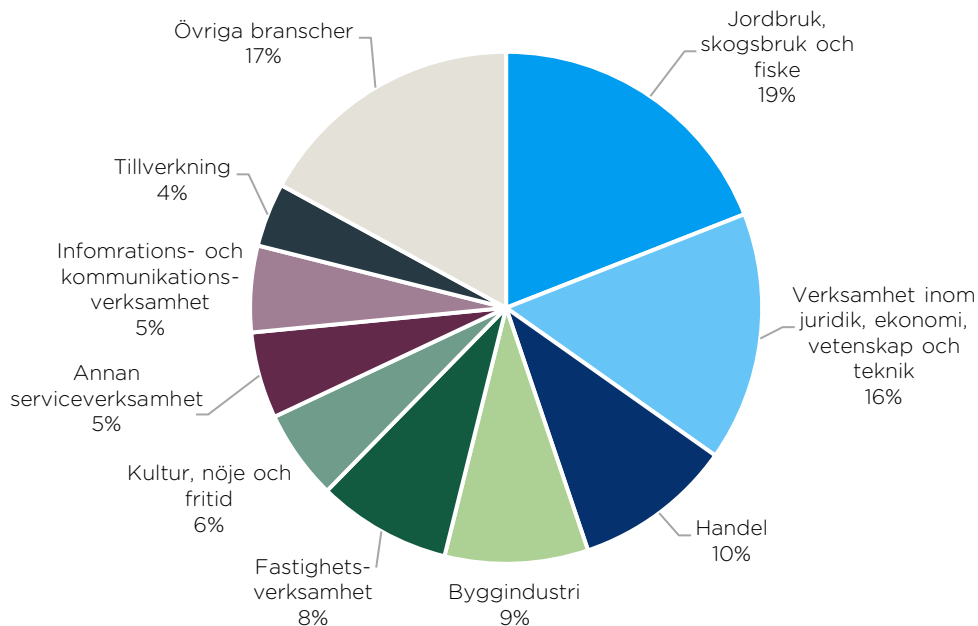
Figur 36. Antal deltagande företag uppdelat per bransch (SNI 2007)

Anmärkning: Övriga branscher inkluderar Finans- och försäkringsverksamhet, Vattenförsörjning, Offentlig förvaltning samt Utvinning av mineral.

Källa: Projektdata & bolagsinformation från Retriever, Rambolls bearbetning.

Figur 37. Jämförelse med riksgenomsnittet: andel företag (0-49 anställda) per bransch (SNI 2007) i hela landet, 2021

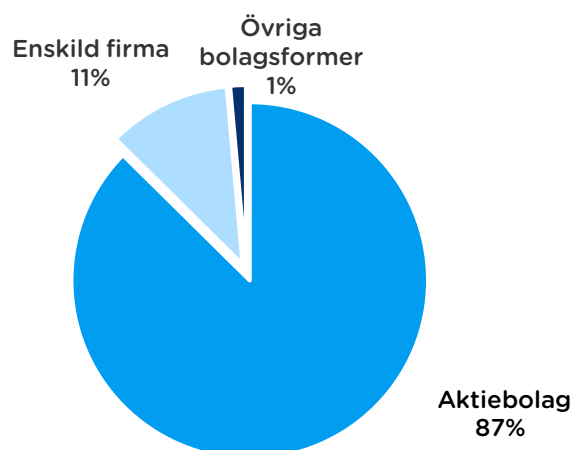

Anmärkning: Andelen jordbruksföretag är högre i riksgenomsnittet jämfört med i Effekt. En av anledningarna är att Effekt inte riktat sig mot denna typ av verksamheter.

Källa: SCB, Rambolls bearbetning

BOLAGSFORM

Figur 38. Fördelning av bolagsform bland deltagande företag (n = 778)

Anmärkning: Övriga bolagsformer inkluderar ekonomiska föreningar, handels- och kommanditbolag samt ideella föreningar.

Källa: Projektdata & bolagsinformation från Retriever, Rambolls bearbetning.

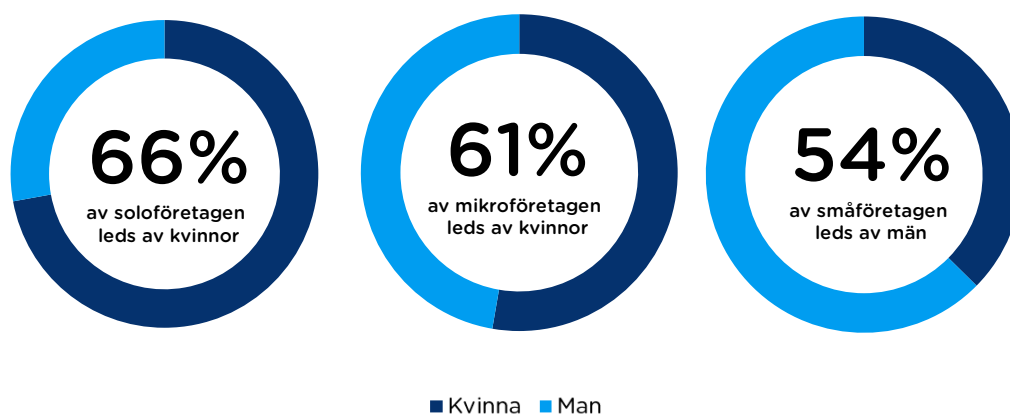
FÖRETAGSLEDARENS KÖN

Figur 39. Andel företag uppdelat efter företagsledarens kön (n = 771)

Källa: Projektdata & bolagsinformation från Retriever, Rambolls bearbetning.

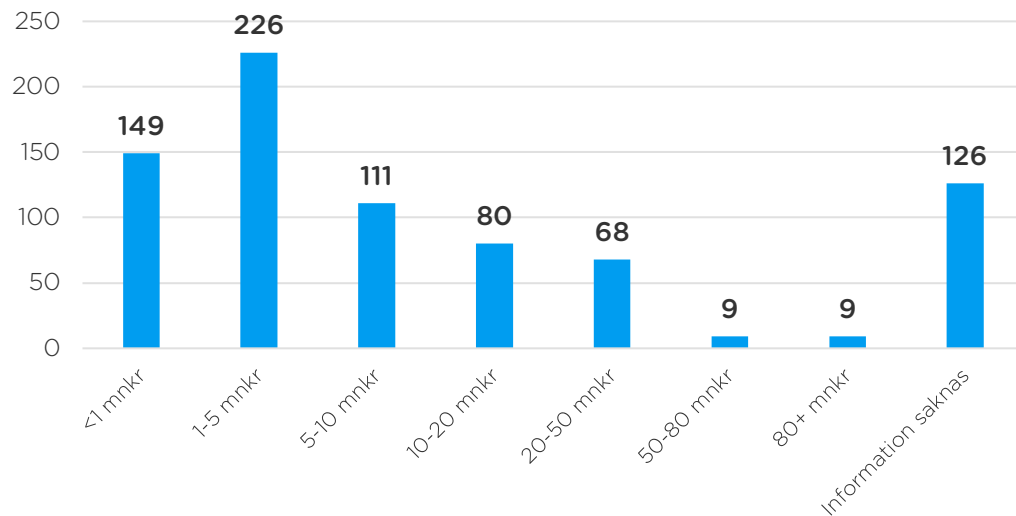
Figur 40. Andel företag uppdelat efter företagsledarens kön och företagsstorlek

Källa: Projektdata & bolagsinformation från Retriever, Rambolls bearbetning.

FÖRETAGENS OMSÄTTNING

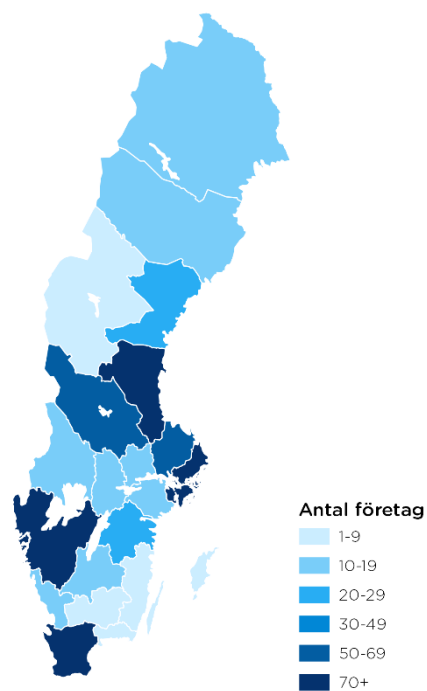
Figur 41. Antal företag per omsättning (miljoner kronor)

Källa: Projektdata & bolagsinformation från Retriever, Rambolls bearbetning.

REGIONAL FÖRDELNING BLAND DELTAGANDE FÖRETAG

Figur 42. Antal deltagande företag per region (n = 762)

Källa: Projektdata & bolagsinfo från Retriever, Rambolls bearbetning.

Bilaga 2 – Jämförelse med andra projekt

Nedan följer en närmare beskrivning av projekt som liknar Effekt.

- **Digiressan:** Ett ESF-finansierat projekt som syftar till att stärka digital kompetens i små och medelstora företag verksamma inom industrin och den industrinära tjänstesektorn i Västra Götalandsregionen. Projektet har likt Effekt tillhandahållit digitala utbildningar. Totalt får 140 företag stöd.
- **Kompetens för alla:** Ett ESF-finansierat projekt som syftar till att främja kompetensutveckling i företag verksamma inom träindustrin i Småland. Projektet genomför kompetenskarläggningar, kompetensmatriser och kompetenshöjande insatser med särskilt fokus på strategier för ökad jämställdhet och inkludering. Totalt får 20 företag stöd.
- **Kompetensutveckling Wången:** Ett ESF-finansierat projekt som syftar till att stärka anställda inom hästnäringen i sin yrkesroll samt kompetensutveckla individer inom bemötande, kommunikation, jämställdhet och tillgänglighet. Projektet syftar också till att locka fler personer med utomnordisk bakgrund till verksamheten och hästnäringen i stort. Totalt får ett företag stöd.
- **Stuns solo och mikroföretag:** Ett ESF-finansierat projekt som syftar till att stödja solo och mikroföretag i Västmanland och Örebro län i affärsutveckling i syfte att öka företagets konkurrenskraft och därmed säkra sysselsättning och ökad tillväxt. Projektet tillhandahåller kompetenshöjande och behovsanpassade aktiviteter till företagsledare och anställda. Projektet har likt Effekt tagit fram en digital utbildningsplattform. Totalt får 400 företag stöd.
- **Framtidsentreprenörer och stärkt näring i Fyrbodalen:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att främja tillväxt hos nya och befintliga små och medelstora företag i Fyrbodalen samt ta vara på och matcha entreprenörers kompetens mot nya affärsidéer från små och medelstora företag. Projektet genomför seminariedagar och workshops i affärsutveckling samt erfarenhetsutbyten och entreprenörskapsgrupper. Särskilt fokus läggs på att nå ut till entreprenörer med utländsk bakgrund samt säkerställa kvinnligt deltagande. Totalt får 30 företag stöd.
- **AI Sweden Västsverige:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att främja omställning till en data- och AI-driven verksamhet hos små och medelstora företag i Västsverige. Projektet tillhandahåller coachning av individer med AI-kunskap. Totalt får 100 företag stöd.
- **MångVäx:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att främja ökad jämställdhet och jämlikhet i små och medelstora industriföretag i Norrbotten. Projektet kopplar samman kompetensutveckling med insatser inom affärsrådgivning. Totalt får 10 företag stöd.
- **Ökad Handelskraft och Samverkan:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att stärka konkurrenskraft hos små och medelstora företag verksamma inom handels- och servicenäringen i Dalarna. Projektet tillhandahåller behovsanalyser, företagsspecifik rådgivning samt behovsanpassade kompetensutvecklingsinsatser. Särskilt fokus läggs vid att nå ut till kvinnor samt personer med utländsk bakgrund. Totalt får 200 företag stöd.
- **Integration för tillväxt:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att möta kompetensbehov i små och medelstora företag genom en ökad rekrytering av nyanlända. Projektet utvecklar nya metoder och verktyg som underlättar nyanlända att anställas eller starta egna företag. Totalt får 15 företag stöd.
- **Konsultstöd för små företag i Kronoberg:** Ett ERUF-finansierat projekt som syftar till att stärka konkurrenskraften hos små företag i Kronoberg genom att få fler företag i

regionen att ta del av samt erbjuda kostnadsfri konsultrådgivning för affärsutveckling inom marknad och sälj, ekonomi, juridik, IT och digitalisering samt organisation och ledarskap. Totalt får 600 företag stöd.

- **Digitalisering småföretag skärgård och landsbygd:** Ett ERUF-projekt som syftar till att öka den digitala mognaden bland personer som driver småföretag i skärgård och landsbygd för att stärka deras tillväxt och konkurrenskraft. Projektet erbjuder kompetenshöjande insatser inom digitalisering. Totalt får 300 företag stöd.

ÖVERGRIPANDE LIKHETER OCH SKILLNADER MELLAN EFFEKT OCH PROJEKTEN OVAN

Deltagare i Effekt har i intervjuer uttryckt en ganska god kännedom om sina behov, vilket möjliggjort Effekt att utforma insatserna efter behoven. Om vi jämför med övriga projekt som listas ovan har flera utvärderingar från projekten lyft att det varit utmanande för vissa deltagare att efterfråga konkreta utbildningsinsatser då de inte fullt ut förstått nyttan av sitt deltagande samt saknat adekvat kännedom om sina behov.

Effekt har även lyckats möjliggöra ett flexibelt deltagande genom att framför allt tillhandahålla kurser digitalt. Under intervjuer med projektets deltagare framkommer även att projektet varit flexibelt när det kommer till val av tid och datum för kurserna. Detta har bidragit till en större flexibilitet för deltagares vidkommande jämfört med i somliga av de andra projekten. Därtill har projektet nyttjat en digital kursplattform, vilket effektiviserat arbetet med projektets deltagare.

Effekt utmärker sig även då projektet lyckats attrahera kompetenta kursledare. Vilket påvisas av att flertalet av de deltagare vi intervjuat uttryckt att kursledarna varit tillgängliga och tillhandahållit ett värdefullt stöd under kurserna.

Effekt har dock haft en del likartade utmaningar som flera av de andra projekten. Under intervjuer med såväl projektets deltagare som kursledare har det framkommit att det varit utmanande att finna en nivå som passar samtliga deltagare. Därtill har några deltagare bland annat efterfrågat mer tid för diskussion, vilket indikerar att projektet kan betraktas haft svårigheter att finna ett format som passar samtliga deltagare.

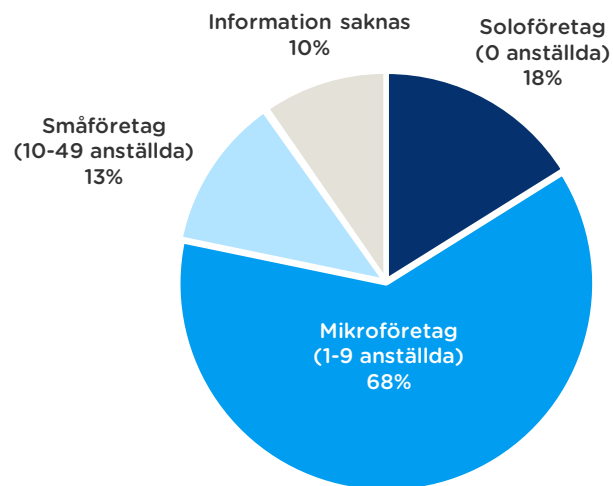
Då Effekt, i likhet med flera av de andra projekten, riktat sig till en bredd målgrupp har det även varit utmanande för några deltagare att omsätta kursinnehållet till sin verksamhet. Därutöver har Effekt även, likt flera av de andra projekten, haft svårt att få deltagare att inse nyttan av horisontella principer.

Bilaga 3 – Behovskartläggning

I följande bilaga presenterar vi sammanställning av Effekts behovskartläggning från september 2022.

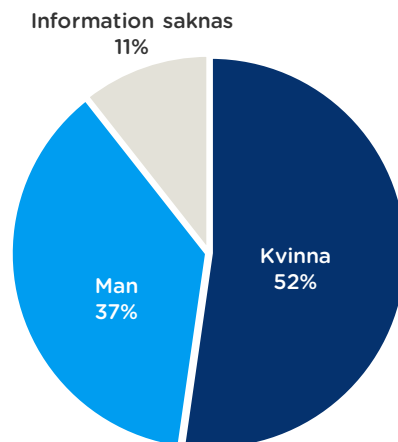
ÖVERBLICK AV RESPONDENTER SOM SVARAT PÅ BEHOVSKARTLÄGGNINGEN

Figur 43. Företagsstorlek bland respondenter (n = 401)

Källa Behovskartläggning Effekt, företagsdata hämtat från Retriever, Rambolls bearbetning.

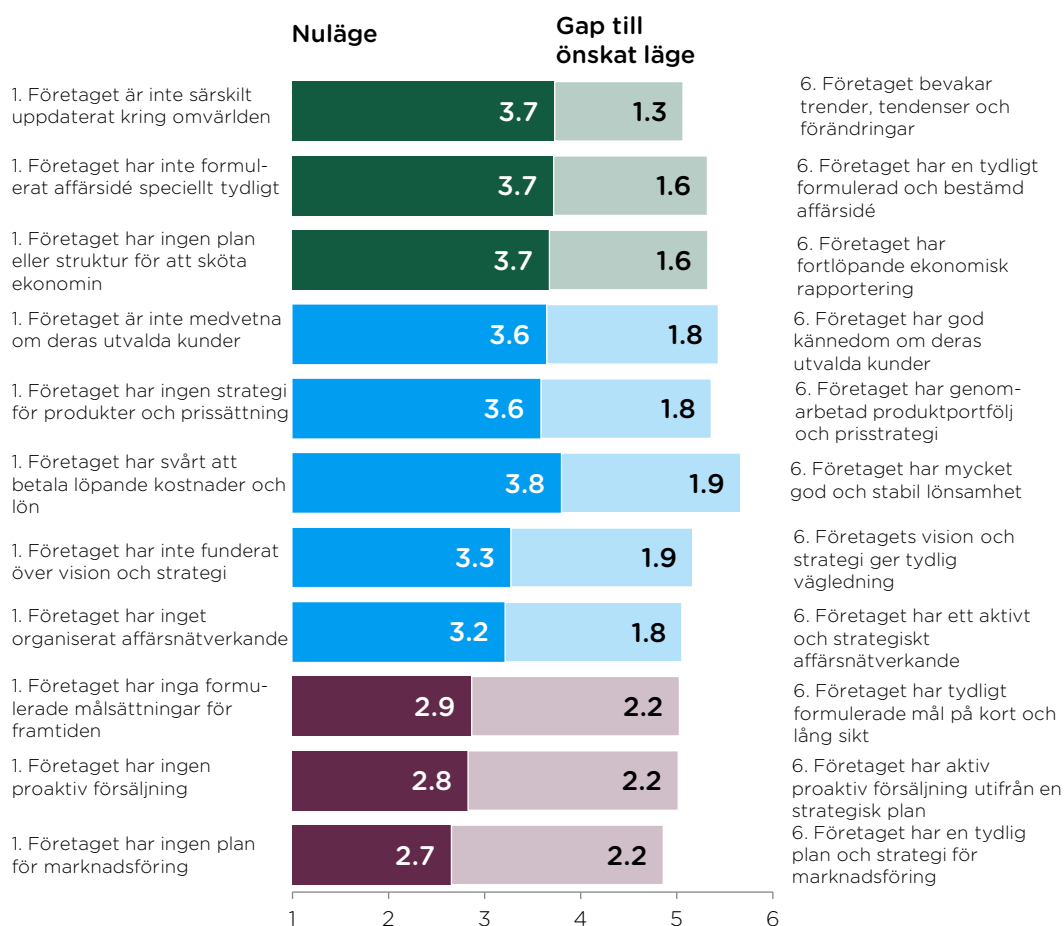
Figur 44. Företagsledarens kön bland respondenter (n = 401)

Källa Behovskartläggning Effekt, företagsdata hämtat från Retriever, Rambolls bearbetning.

BEHOV KOPPLADE TILL FÖRETAGET

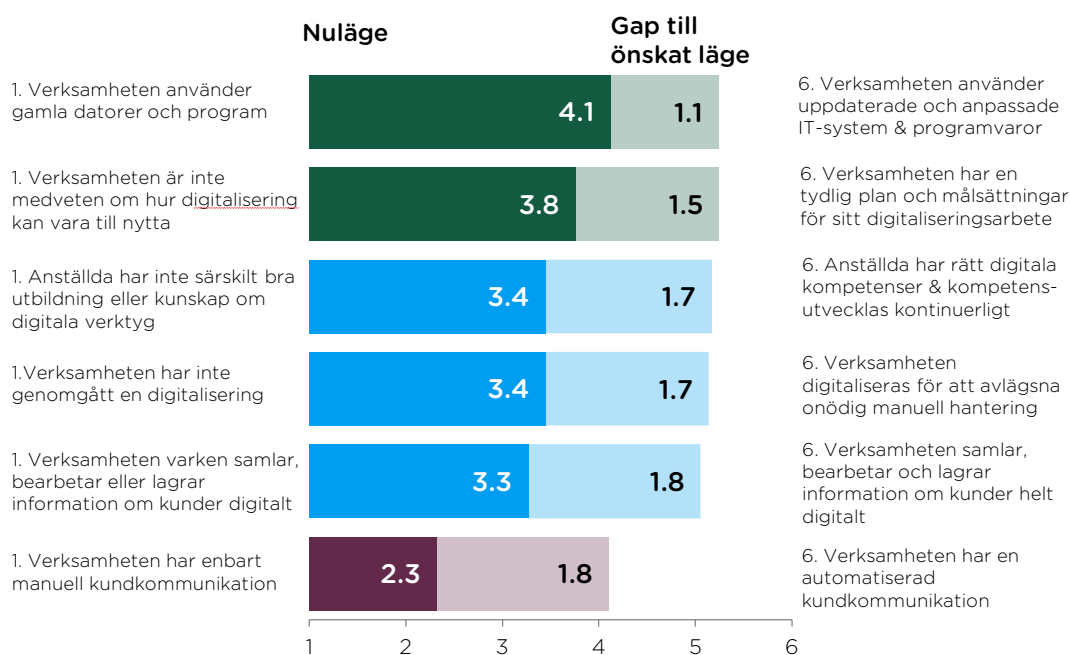
Figur 45. Överblick över nuläge och gap till önskat läge gällande *Företaget* (n = 398)

Källa Behovskartläggning Effekt, Rambolls bearbetning.

BEHOV KOPPLADE TILL IT OCH DIGITALISERING

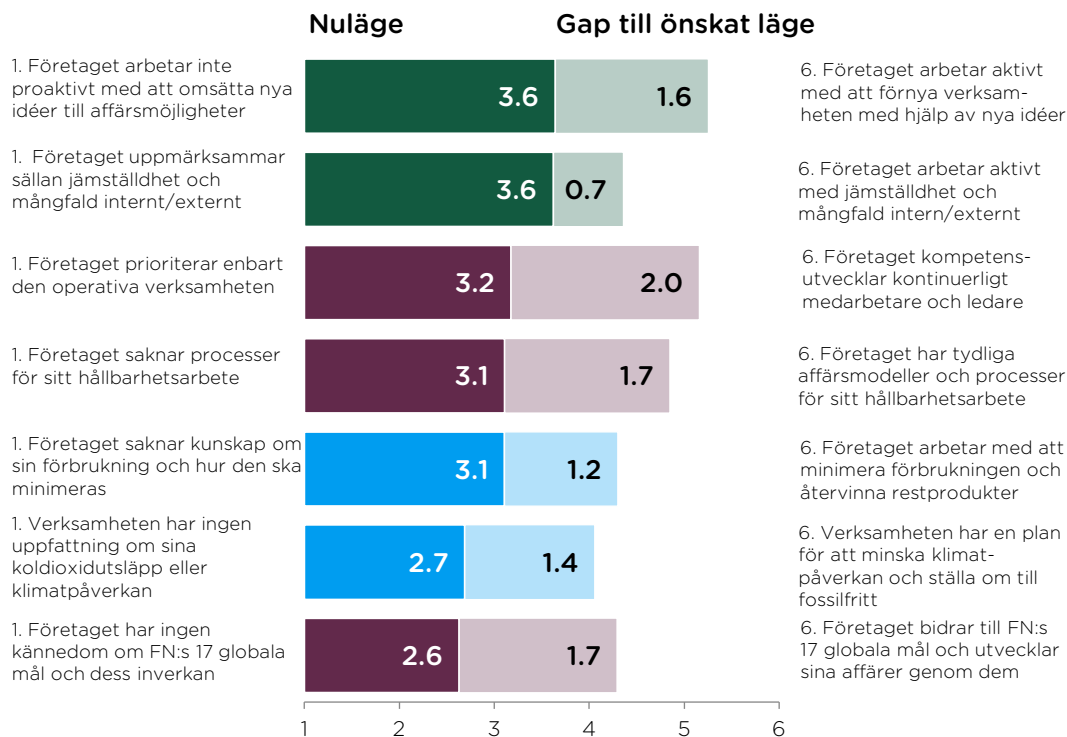
Figur 46. Överblick över nuläge och gap till önskat läge gällande *IT och digitalisering* (n = 398)

Källa Behovskartläggning Effekt, Rambolls bearbetning.

BEHOV KOPPLADE TILL HÅLLBARHET OCH INNOVATION

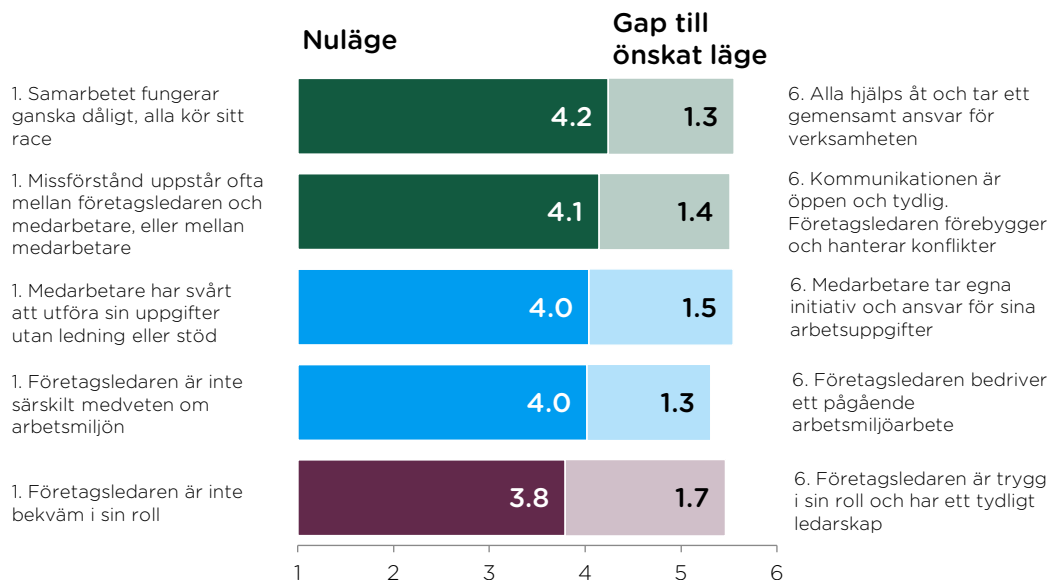
Figur 47. Överblick över nuläge och gap till önskat läge gällande *Hållbarhet och innovation* (n = 398)

Källa Behovskartläggning Effekt, Rambolls bearbetning.

BEHOV KOPPLADE TILL LEDARSKAPET

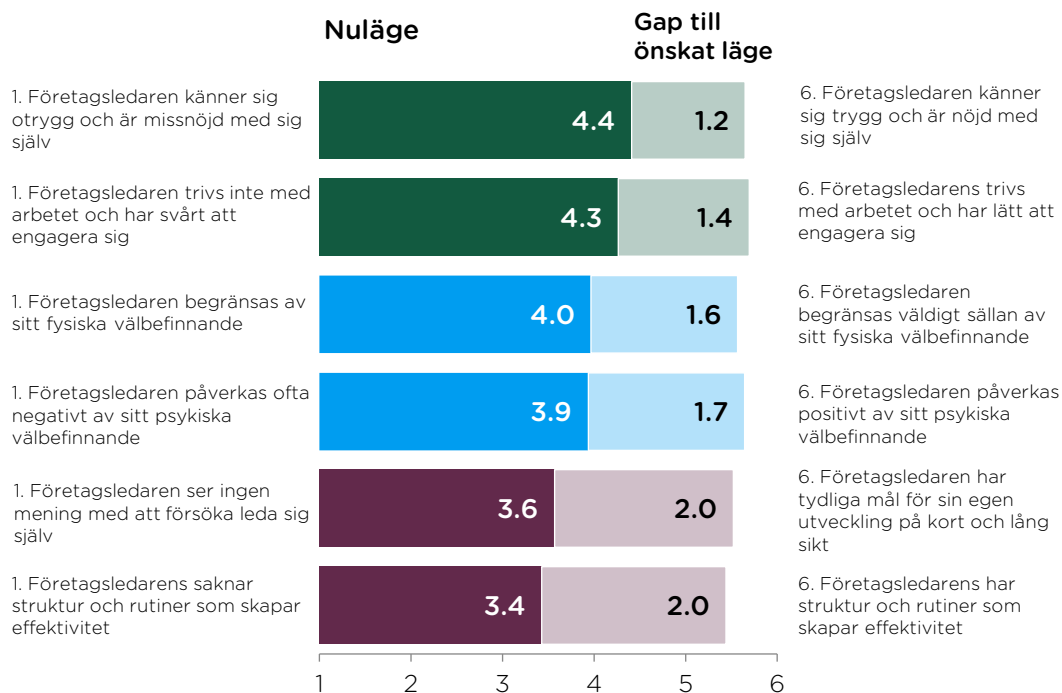
Figur 48. Överblick över nuläge och gap till önskat läge gällande *Ledarskapet* (n = 252-278)

Källa Behovskartläggning Effekt, Rambolls bearbetning.

BEHOV KOPPLADE TILL INDIVIDEN

Figur 49. Överblick över nuläge och gap till önskat läge gällande *Individen* (n = 396)

Källa Behovskartläggning Effekt, Rambolls bearbetning.